

Az élő gondolat.*

/Bevezetés a gondolkodásba/.

1.

Bármilyen téma megítéléséhez mindenképp előtte a gondolkodást kell értelmeznünk. Hiszen ez az, mely létrehozza magát a témát, ugyanakkor bepillantást ad, a gondolkodó, a téma kifejlesztője karakterébe. De más megközelítés szerint is, a gondolkodás, természeténél fogva, rejt magában olyan elemeket, melyek később a maguk tulajdonsága folytán, már hatni képesek. S ezzel ki is mondtuk, nem minden gondolat képes hatni, és ez nemcsak a gondolatnak az aktivitását jelenti, de személyességét is, amennyiben bennünk elutasításra talál. Hiszen mi magunk gondolkodunk! Itt újabb szempontot kell értelmeznünk, látjuk a gondolat kívülről is jöhet, ez az, melyet esetleg elutasítunk, s így bennünk nem feltétlen fogad meg. Vagyis a nekünk nem tetsző, idegen gondolatot hajlamosak vagyunk mellőzni, nem befogadni, ez nemcsak védekezést jelent, de kizárást is. E szerint tehát a gondolat, mely felénk áramlik, számunkra pozitív de negatív is lehet, azaz *létező*, vagy *nemlétező*. Mindenképp előtte tehát a számunkra való gondolatot kell értenünk, hiszen az elutasított gondolat tartalmáról nem szerzünk tudomást, amint nincsen élményünk egy utazásról, ha nem tettük meg csupán, mint nem megvalósultat értelmezzük.

Az áramló gondolatok hatalmas tömegben érnek bennünket. Nemcsak a kiválogatása, de és első sorban a feldolgozása az, mely a problémát okozza, és ez maga a jelenség! A kiválogatás ugyanis, bizonyos értelemben automatikus, a nyelv használata, az információs csatorna, melyet használunk, befolyásol. Nincs tapasztalatunk olyan újságból, melyet nem olvasunk, és minden TV csatornát sem tudunk nézni egy időben. Ezért bizonyos szelekció tőlünk függetlenül akkor is létezik, ha az információáramlás most politikailag megengedett. Azt lehetne mondani, az idő, és persze a saját életünk berendezése az, mely valójában egy adott mennyiségű információt hozzánk enged.

A gondolat, mint mások gondolata szerkesztett formában hat ránk, leggyakrabban egy beszélt nyelvben találja meg önmagát, kívülről is és belülről is hatva ránk. Ebben a formában hatva nem nevezném még a gondolatot sajátunknak, hiszen a tapasztalati úton megismert, gondolat rendszer, és annak önállósodása a személyben, egy saját gondolattá alakulása később érik majd meg. Amint a kisgyermek életében, megelőzik tapasztalati élmények, és ezek gyakorisága, halmozódása az, mely a gondolatnak egy tárgyyszerűen már érthető keretet ad. Mely valójában a gondolat materiális rendszerét megteremti, az egyénben. Ilyenkor már a gondolat tárgyyszerű kötődései, fogalmakat hoznak létre, melyek aztán a gondolkodást szinte természetessé, automatikussá teszik. A fogalmak előtt azonban létezik a gondolat, tiszta valóságában, mely nem minden elemében tárgyyszerűen kapcsolódik fogalomhoz, fennmarad, a gondolatnak egy igen nagy, szellemtelített, sosem tárgyiasuló mennyisége, melyet az ismeretek kialakulása közben is használ. Ezek azok a / tiszta/ gondolat-energiák, melyek új és még újabb impulzusokat adnak, olyan esetekben is, amikor a gondolat rendszerek, mintegy behálózva a gondolkodást működnek már, és látszólag szellemi életünk minden pontját minden más ponttal összekötnek. S mert léteznek ezek, a „szabad”- *nem felhasznált gondolatok*, képesek a létezők, az úgynevezett megismerésnek, vagyis a mindent mindennel való összekapcsolásban rendező szemléletnek, új távlatokat adni. Ezek a felismerések, vagyis az új gondolatokból keletkezett újabb összefüggések teszik lehetővé, hogy az emberiség nagyobb korszakait beláthassuk, azokban gondolkodási egységeket fedezzünk fel. Illetve, hogy mindezeket megváltoztassuk, vagy ezek megváltoztatásában részt vegyünk. Melyet egyszerűen jövőnek nevezünk.

Ma divatos a mindenséget mozgató erőket energiának nevezni, és szimpatikus a gondolatot alakító erőt is ilyen természetűnek feltételezni. Itt azonban nem ez vizsgálódásunk fő területe,

hanem a már keletkezett gondolat, ezért eredeztetése most nem dolgozunk. Szeretnénk a maga valóságában elkülöníteni, hogy kezelhető legyen és éppúgy, mint bármely más dolog, alanya lehessen vizsgálódásunknak. Mégis kénytelenek vagyunk, a gondolatot, mely gondol, kívülről, mintegy a gondoláson túlról látni, hogy természetét megértsük. Ezért kell néha nevesíteni, amint említettem, energiának, erőnek, fénynek, stb. Miközben ezek a megnevezések, csupán arra jók, hogy valamihez való viszonyában tekintsük, azt a keletkezettet, melyet már értelmezni tudunk, mert már bennünk van. Ily módon tudjuk azt is érteni, hogy a másokban szintén létező, felénk hat. A gondolat önmagát kénytelen szemlélni, amint keletkezett, nem tudja, honnan van, csupán összefüggéseiben, viszonyrendszereiben tűnik elénk. A gondolat maga az élet, és amint annak keletkezése oka is, csupán teoretikus kérdés marad, így a gondolat is. Általában nem a gondolattal van dolgozunk, hanem annak tárgyiasult viszonyával, mikor mondjuk, „van egy gondolatom” ezt azonban már fogalmak fejezik ki, melyeket aztán szavak fednek le, s mindezeket mondatszerkesztésünkben célra irányítottan használjuk. Ezt cselekvésnek nevezhetjük, valaminek a kimondása ez, melynek mozgatója a háttérben, akaratom. Melyet egy gondolat vezérelt. Összefoglalva: minden emberi létforma elsőszámú aktiválója a gondolat, mely önmagában szellemszerű, bár tárgyiasulásában, mondhatjuk ezt sűrűsödésnek is, fogalomrendszereket hoz létre, melyeket akarati energiánk aktivál. Ismét energia, *sajáttestenergia* az, mely beindítja a gondolatot, azt is mondhatnánk, a fogalomban sűrített gondolat aktiválható, a testben felhalmozott erőterében. Ezen a ponton elérkezünk oda, hogy megmutatkozik előttünk a gondolat természete. Összekapcsolható a lélek nyugalmával, de összekapcsolható, egy, a tárgyra céltudatosan ható akarattal. S mindezekben a kettős természetekben az a tulajdonsága lelhető fel, melyről fentebb már szóltunk, befogadható másoknak és elutasítható mások által. És mindez a gondolatközlés természete.

Ez utóbbi vonatkozásban nyilvánul meg sajátos karaktere, mellyel a gondolat mindig rendelkezik, akkor is, ha befogadjuk, akkor is, ha nem, ez pedig töltésének nagysága. Léteznek ugyanis elemi erővel rendelkező gondolatok, melyeket a bennük rejtetten megjelenő energia olyannyira fontosnak jelenít meg, hogy évszázadokra, néha évezredekre meghatároznak, minden egyéb más gondolatot. Szinte, mintha minden ezekből a gondolatokból folya ki, keletkezne belőle, vagy jelenne meg általa. Gyakran hasonlatokat használnak érzékeltetésükre, itt azonban épp jelen téma megtartása miatt, ezekre csupán utalok. Fénynek, megnyilvánulásnak, eszenciának Logosznak mondják. Ezek egy- egy kultúra alapgondolatai, a körülöttük megjelenő, azt árnyalva motiváló gondolat rendszerek, mint szövevények burjánognak belőle, mely maga az emberi kultúra.

Amikor a gondolatot saját természetében igyekezzük megragadni, kénytelenek vagyunk viszonyaiban mutatni. Hiszen önmaga saját valóságában nincs, csupán aktivitásában jelenik meg, ezért olyan, mint az elektromos töltés, csak mozgásában van, amint kisül és áramfolyás lesz. Nullpont energiával rendelkezik, jelentkezése alakváltozása!

2.

Épp az alak, mely a gondolatot megismerhetővé teszi. Melyben karaktere megformálódik. Úgy is mondhatnánk, egy szellemi nem létező, mely létező formát ölt. Már említettük, a gondolatot leggyakrabban, fogalom jellegében ismerjük, de arról is szó volt, hogy létezik egy „szabad gyökű” gondolat, mely nem materializálódik, azaz nem alkot fogalmat. Konfúzus, rendezetlen marad, mintegy érzet-szövevény, melyet nem tudunk, mert nem lehet kibontani sem kibogozni. Nem testet öltött, homályos derengésként van bennünk, bár bír a gondolat minden természetével, de nem fogan meg. Érzet előtti élmény, nem tudjuk érezzük-e, valami

nem testet öltött nem született, de mégis létező: *bennmaradó*. Ezek azok a gondolatok, melyek nem fogalmazódnak fogalomná, képiek maradnak és a benső látás elemei. Ha megkísérelnénk elmondani, valamilyen fogalmakat, szavakat keresnénk hozzájuk, elillannának, amint az álom, amikor elmeséljük elveszti valóságosságát, mert léte csak álomszerűségében van. Elmondva sem nem mese, sem nem valóság, sem semmiféleképpen nem közölhető, úgy amint közölhető a tárgyi világ, a cselekedetsorozatok, az akarati elemek. Olyanok ezek, a gondolat-energiák, mintha feltolulnának, valamely kapu, vagy kijárat előtt, mely a fogalomalkotást jelenti. S feltolulásukban sűrűsödnek is. Minden igazi művészet lényege ez a besűrűsödés, mely nem keres, nem tud fogalmi képleteket alkotni, ezért nem a beszélt nyelvben jelenik meg. Ez még olyankor is így van, ha netán egy művészetben a beszéd lényeges elem, a szavak összerendezettsége, egy bizonyos alak szerinti megjelenése, akár a költészetben- nem annak valós tartalmától, de a benne lévő mögöttes tartalomból, a ki nem mondható gondolatok háttértöltéséből keletkezik. Így most könnyebb lesz megérteni, hogy valójában mindegy tehát, hogy közszerűen mondva, beszédben, azaz fogalomszerűen közölt, vagy vizuális, látványos esetleg hallható zeneszerű gondolatról van e szó. Hiszen látjuk: a gondolat megelőzi, a fogalomalkotásban az összeillesztett szavakban, beszéd formában közölt, konkrét tartalmakat. És itt ismét egy új fogalmat vezethetünk be, mellyel a gondolatot, mint gondolkodásunk tárgyát értelmezni tudjuk, ez pedig az a ható akarat, mely valójában az energiát, mely a gondolatban van, mintegy nyilat célba röpti. E hasonlatban a tartalom, azaz a gondolatközlés maga a nyílvessző.

Az emberiség ősidők óta érzi, hogy a gondolatközlésnek az a formája, melyet beszédnek nevezünk, nem elegendő a kifejezésre. Egyesek képesek voltak mindezt áttekinteni, és valójában a gondolat-közlés lényegét feltárni. Egy ilyen folyamatban magunk is áttekinthetjük mindezt, a gondolkodás folyamatát onnan, ahonnan a gondolat, mely keletkezett elindul. Hagyományosan, ezt nagy gondolkodóktól szokás levezetni, őket pedig filozófusoknak szokták nevezni. Ám már most meg kell mondani, ez azt is jelenti, hogy mi késői utódok azoknak a gondolatait használjuk, akik kialakították azokat számunkra, a fogalom-formákat, melyeket gyermekkorunkban, az anyanyelvünkben megszoktunk. Ezek a társadalmi lét alapvető elemei, minden kommunikáció, mostanra elsődleges feltételei! Ám mégsem igaz, hogy mindenben ezekre, a kialakult gondolat-közlés formákra támaszkodunk, hiszen nem egyszer egyéni sajátosságainkkal azt befolyásoljuk. Nemcsak önállósított fogalomalkotásokkal, helyi és népi szavakkal, de és elsősorban azzal a benső élménnyel, mellyel ezeket értjük. Már szó volt, a gondolat elutasításáról, mely ennek a leglényegesebb eleme, az ugyanis, ha nem azonosat értünk, valami nem adekvát számunkra, az a gondolat belső elutasításából fakad. Ez nem jelenti a feltétlen elutasítást, csupán annak egy egyéni értését, mely esetleg nem azonos a közölttel. Gyakran előfordul, hogy a közölt, egy olyan érzelmi csatornán megy által, mely annak tartalmát, a közlőtől afelé irányítja, akinek közöl. Mire a gondolat átér, nem az, ami elindult. Ez gyermekeknél megfigyelhető, de nem mentes a jelenségtől a felnőtt világ sem.

Mindezeket tudva egyes iskolákban, a gondolatközlést kiegészítendő, sőt a fentiek értelmében segítő eszköze volt, a testmegjelenítés, gesztikuláció vagy mimika, esetleg olyan elemek, melyek mára, egészen más tartalommal, pl. a táncban szerepelnek csak. Azért még látni olykor olyanokat, akik erős ritmusos mozgással nem egyszer lépésekkel, vagy testük valamely mozgásával fejeznek ki olyanokat, melyeket a szavakba rendezett gondolat elhagy. Vagy segítségül hív magának egy mosolyt, melyben a gondolat jelenik meg, olyan formában mely nem tud másként megjelenni. Egy mosoly nem fordítható le szavakká, egy mosolynak a jelentése önmagában van. Látjuk tehát, a gondolat, a fogalomalkotásban mely beszédbbe rendeződik majd, egy sajátos karaktert vesz fel, ám visszamaradnak gondolattartamok, melyeket, amint azt mondtuk szükségesnek tart és használ. Így azt is mondhatjuk, egy „bölcsmosollyal”, bár a nagy gondolkodók valójában igen sok mindent fogalomba rendeztek,

elmondták és leírták, az élet, a gondolat azért teljesebb mindannál, hogy kifejezhető legyen. Ezért van szükségünk a gondolkodásban, magára a gondolatra, -és nem a fogalomra mely átvezetne a fogalommal dolgozó filozófiához, mi lépünk elé, vissza a fogalomalkotás elé, az **élő gondolathoz!**

Az *élő gondolat*, Masimo Scaligero kifejezése, aki ennek kimunkálásával túljutott a fogalmi kategóriákon.

3.

Ma már több oldalról is ismert, hogy a fogalomközlés a szavakban nem hitelesen közvetíti azok tartalmát, így valójában csupán a közhasználatra alkalmas. Nemcsak azok a területek, melyek épp emiatt tudtak kialakulni, például a költészet mutatják ezt, hogy rés van a gondolat és annak szóban megjelenített formája között, de a tudományos életben, akár a jogi nyelvhasználatban is. Számtalan esetben, végtelen hosszúra nyúlik egy gondolat értelmezése, nem beszélve bizonyos más nyelvekből átvett, lefordíthatatlan szavakra. Így valójában a gondolatközlés nem autentikus, s ez hívja újra élte azokat a formákat, amikor az, valamiben hitelesen jelent meg. Most nem részletezzük, hogy a kópírás mennyivel hitelesebben közöl, amint a betűírás, mindezek a fenti gondolatmenetből következnek, hiszen ez utóbbi jelentős egyszerűsítése, mintegy képletbe foglalása magának a gondolatnak.

Ismerték ezt a problémát a Pálosok is, az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend tagjai, az áhítatot ugyanis, mely lelki gyakorlataik során keletkezik nem tudják sem átadni, sem kölcsönadni, az sajáttest tapasztalat, így valójában a beszéd csak felesleges, és eltereli szellemüket a valóságos céltől. Nyilván a beszéd a társadalmak gyakorlatának egy meghatározott módja, nem vagy keveset beszélnek olyan környezetekben, ahol ez fizikailag lehetetlen, egymástól távol eső helyeken, vagy ahol az egyéb hang, zaj, nagymértékben lehetetlenné teszi annak értését. De az is megfigyelhető, a konzolidált, és viszonylag kiegyensúlyozott helyzetű társadalmakban a beszéd mennyisége megnő, a mindenre rátalaló beszédkénszer mintegy fecsegéseket alakít ki, mely a mobiltelefonos bevezetésével világméretű csevegésé változott.

Most inkább azzal foglalkozunk, hogy a gondolat elsekélyesedése nagymértékben vezethető vissza, a közölt nyelv korlátira, illetve azokban kereshető. A gondolat mely természeténél fogva, közölt állapotában élő személytől kerül hozzánk, ezt az élő jelleget nem hordozza. Nemcsak mert a beszéd, voltaképpen egy kimunkálható tulajdonság és nem egy az egyben megszerzett. De mert a használatban elkopik, valójában idegenszerű lesz, elidegenedik. Magától az embertől. Ugyanis elvárható lenne, - hiszen erről szól, -emberek közötti viszonyban, a beszéddel, - s itt közölt gondolatot értünk, - megtisztelni, pontosabban annyira értékelni a másikat, mint amennyi valójában. Régebben szokás volt a köszönés, köszöntés, ma lassan kiveszik.

A köznapi tevékenységek során a beszélt gondolatok nagy része, olyan természetű, mely irányító jellegű, parancsszerű, s ez már önmagában az alá fölé rendelési viszonyt jelenti. Vagyis a beszédben hatalmi karakter jelenik meg, még akkor is, ha az irányítás szükségszerű. Visszaülve mindahhoz, amit mondtunk, ezek a gondolatok nem a bennük rejlő energia de a szükségesség felismerése, vagy annak megszokása folytán épülnek be, átmenetileg. S nem minden esetben mélyülnek el, épp agresszív hatóenergiájuk miatt. A szükségesség nem kényszer, ám annak felismerése, hogy mindezek elsajátításával a társadalomba be tud illeszkedni. A beilleszkedés szükségessége tehát minden instrukció előtt, mint „a priori” ítélet függ, a gondolatban. Ez az, mely beárnyékolja a gondolatot, annak tisztaságát mintegy determinizmussal takarja be. S már ezen a ponton visszacsatolódik, egy olyan élményhez,

mely a későbbiekben a társadalmi gyakorlatban, mint közérzet jelenik meg. Felnőtt korban ennek a közérzetnek nemcsak az aktuális állapota, de a gyermekkorban szerzett milyensége a mérvadó. Valamennyien tudunk emlékeket hozni gyermekkorunk hasznos és haszontalan ismereteiről, s mindazokról a zagyvákrol, melyekkel tudatunk még szabadnak tűnő kapacitását terhelték. S nem képzeljük, hogy ez ma másként történne, s gyermekeink tudata csak szép, hasznos, értelmes tartalmakkal telítődik.

4.

A gondolatok, melyek eltöltene bennünket létrehozna egy sajátos képződményt, mely ismét csak szellemi természetű s megfoghatatlan, a tudatot. Hasonlítani úgy lehetne, amint az autó kerekét felpumpáljuk, és az megkeményedve alkalmas lesz arra a célra, hogy a súlyt hordozza, ennek megfelelően a gondolat az, mely telíti s kialakítja a tudatot. Bizonyos értelemben tárolja is, amennyiben a kerék is tárol levegőt, ami azonban azonos azzal a levegővel, mely kint marad, a keréken kívül. A hasonlattal élve sejtetjük, a gondolat is valami, kívüli, szellemszerű, mely megtölt valamit, mely ha nem is határozott térfogatú, mint egy kerék, mégis csak egy létezőben, egy emberben van, annak az embernek a *tudata*. S ennyiben már különbözik, a kinti gondolatoktól, melyek még nem hatottak rá, amint a levegő minden egy részecskéje sem kerül a kerékbe pumpáláskor.

A filozófia vitát folytat, vajon a gondolat, mely bennünk keletkezik, mindig létezik e kint, rajtuk kívül, vagy csak a kapcsolatunk a természettel hozza létre, aktuálisan. Az érzékelés kölcsönhatás, olyannak találkozása egy érzékszervünkkel, mely arra hatni képes. Így a fül a hallásra a szem a látásra, az ízlelés az ízekre a szaglás a szagokra, a nyomás a testre ható nyomásváltozásokra. Mindezt azonban körülfontja az a gondolat, hogy ezek azért alakultak ki, mert ezek a hatások voltak. Ám ha ezek a hatások voltak és / most is / vannak, akkor létezni kell olyan hatásnak is, mely mindezekről összességükben, benyomást közvetítenek az élőlény számára. Ez maga a gondolat. Amint feltesszük, ha valakinek hiányzik bármely érzékeléséhez a szerve, nem hall, attól még olyan impulzusok léteznek, melyek a hallással foghatóak fel, csupán az ő számára nem. Így feltételezzük, ha létezne, hogy valakinek egyetlen érzékszerve sem közvetítené a valóságot, jelenthetné-e ez, hogy az nem létezik?

A gondolat helyzetét illetően, azt mondhatjuk, hogy rajtuk kívül, mintegy a testen kívüli burokból származik, onnan hat vissza, keletkezik bennünk. De mondhatjuk azt is, a gondolat egy közvetítő energia, mely az érzetek és azoknak a feldolgozása közben, minden esetben bennünk keletkezik. Mint egy sajátos élmény. De mondhatjuk azt is, hogy a gondolat, egy nagyon távoli, a világegyetemet kitöltő, annak meghatározóan, formát adó értelme, a **Logosz**. Melyet mi, kiemelt lények az Univerzumban képesek vagyunk reagálni. Ez a folyamat a gondolkodás, melynek során vezérelveket teszünk magunkévá, ezek pedig a kozmosz általános szabályaiból alakulnak, s a magunk képére, viszonylagos szabadsággal átírjuk. *Ez lenne az emberi kultúra.*

Nos az itt felemlített három felfogás hatalmas különbséget mutat. A gondolat helyzetének megítélése első sorban amiatt nehéz, mert a gondolat is keletkezett, azaz következmény bennünk. Amint azonban feltételezzük, amikor a sót ízleljük, hogy annak íze tőlünk függetlenül is ilyen, úgy tételezzük fel, konyhai használatra, hogy a gondolat is létezik, rajtuk kívül. S mindjárt megállapíthatjuk, azt gyakorlással, vagyis a befogadás, a gondolatok felé való nyitottsággal egyre kiterjeszteni tudjuk. S minél kiterjedtebb annál képesebbek leszünk, magunk körül, mintegy burok szerűen *aurát építeni*, mely sugárzik, melyből a gondolat szinte áterjed anélkül, hogy azt bármely közlő formákkal, szavakkal vagy vizuálisan

tennénk. A szentek körüli aura ábrázolás, egy ilyen telített állapotot jelöl. Ebben a vonatkozásban ez a keletkeztetett gondolat energia, mint aura kapcsolódik a világegyetemet kitöltő gondolat energiához, a hármasság így jelenik meg.

5

A „közölt gondolat” – mostanában a kimondott gondolat mindig akar valamit. Mindez a közlés lényegéből adódik, - mely maga hatás -, hatni akarás a gondolatban. Azt is mondhatjuk, szinte nem tudunk úgy közölni – gondolatot, hogy ne hassunk s ez még akkor is úgy van, ha a hatás legcsekélyebb szándékával sem rendelkezünk. Ugyanis a kimondás, a hangadás már hatás, pontosabban a hangadás artikulálása, azaz eltérő hanghatások adása már közlés. Csupán az egyetlen hang, melynek megszólaltatására az emberi természet már nem képes, lehet ilyen, ezt az alaphangot képzelték a régiek, a világteremtő rezgésnek, melynek motívumai hozták létre, a sokféleséget. Az egyetlen hang nem közöl, csupán megnyilatkozik. Amint hasonló az egyetlen íz, szag, szín létezése, és nemlétezése. Ezért ha el tudnánk képzelni egyetlen színt, szagot, ízt, hangot könnyebben megértenénk a létezés egyetlen természetét, ennek híján a sokféleséget kell elfogadnunk, amint a színek- szagok- ízek- hangok végtelen létezése vesz körül, még akkor is, ha mindezeknek egy szűk, mások egy szélesebb spektrumát használja.

Ezek ismételtén rámutatnak, hogy a gondolat az egyetlen, a saját valójában, mely képes - külön-külön értelmezve megmutatni, elválasztani egymástól egymásmellettségében mindezeket. Mely egyszerre jelent elválasztást és együttlétet.

Azt mondtuk, a gondolatközlés, nevezzünk beszédnek, mert már fogalmakba rendezett, képes másoknak közléseket adni, ezekben a közlésekben irányokat tételez fel, melyeket a beszélt nyelv természetében észreveszünk. Igéknek hívjuk a fogalmaknak azt a csoportját, melyek létezésükkel jelennek meg, minden kinyilatkoztatás kezdetei. Írva van a Bibliában, a Mózes kérdésére adott válasz: vagyok, aki vagyok, azaz kétszer halljuk vanságának kijelentését, és a két vanság egymás utáni helyzetében, az aki személyre vonatkozásában, már egy olyan állapotot értünk, melyben az első vagyok, egy időtlen öröktől fogva létezőként, a második vagyok pedig, az aki, mint személyre vonatkozásában értelmeződik. E két szó helyzete, a van, mely a létezés legtökéletesebb kifejezése, és a van, mint személyesen létező, az időnek, a létezésnek és elmúlásnak tökéletes, szavakba öltése. Nyilván érthető, hogy a beszéd szavai, alapszavakra, igékre épülnek, melyek motiválódnak, cifrázódnak, néha szépen és érdekesen, máskor feleslegesen érdemtelenül. A beszéd, mely voltaképpen hangalakok megszokása gyakran alkalmaz, semmire nem való hangalakokat, mégis beépülnek az egyébként megszokott közlésformákba. Ezek csupán természetére utalnak, itt azonban az a fontos számunkra, hogy értsük, a beszéd, azaz a gondolat hangban megjelenése, első sorban a kinyilatkoztatásban, a vanság közlésében jelenik meg. Az előadás során majd egy későbbi alkalommal visszatérünk erre a kérdésre, vajon a vanság kinyilvánítása / az ige/, vagy a cselekvés, mely az igének egy másik eleme-e az elsődleges? Bizonyos, most még nem részletezett elméletek, utalnak a kettő egységére, a vanságban a potencialitás, a benne levés már egy tőle elmenő belőle kiható elemet is feltételez. Mi most még maradjunk annál, hogy megértjük, a vanság olyan jelentés, mely a szóban, állapotot jelent mindenre vonatkoztatva, hiszen nem vonatkozik semmire sem. Amikor az bármit jelöl, példánkban az aki személyes névmást, máris aktualizál, a szónak a kettős tartalma egyrészt a végtelent a meghatározottal, a konkrétat az általánossal állítja szembe.

Látjuk tehát, hogy a létezésnek a leírása, mely pedig olyan egyszerű, hiszen valamennyien létezők, mégiscsak, már az írásbeliség kezdetén feladja a leckét, nehéz meghatározni a fogalmakba rendezett gondolatokban a végtelenség viszonyát a jelenhez. Két szavunk van

erre, az egyik a vagyok, a másik az aki, a forma egy sorba rendezettség, melyben az aki a mondat második részében vonatkozik a vagyokra. Itt is megfigyelhetjük, a mondat fő része, egy másik fő részt állít, egyetlen szóban, mely az előbbieket szerint egy hangalak, kijelentés, vagy megnyilvánulás. Az egyik fő rész elől van, elsőnek közölt, amint a beszédben gyakori a későbbiek elhalkulása, mondatvégek elkorcsosodása. Az elől lévő fő rész, a vagyok, szinte rátolakodik a mögötte lévőre, -csupán egy vessző, az írásban, azaz egy rövidke szünet kimondva, ám ebben a szerkezetben jelenik meg több ezer év. Ez lesz majd minden beszédben megnyilvánulás alapkaraktere a későbbiekben is, az időbenisége, s emiatt alakul ki, a kauzalitása.

Mivel ez, a gondolkodás történetének egyik legizgalmasabb része, ezért ezzel külön foglalkozunk.

6

A kauzalitás okságot jelent, mely feltételezi, hogy valami keletkezik valamiből, mely oka a keletkezettnek. Voltaképpen minden gondolkodási rendszer lényege, azoknak is, akik a keletkezést önmagából valónak, vagy azoknak is, akik valamely indító okkal képzelik el. Mert innen, ettől fogva, minden egyfajta alávetettségében van jelen, vagyis valamitől függ, valaminek része vagy kötődik hozzá. Így a megismerés, a tudomány gondolkodási rendszerében is, mindig a részek felé, a még ismeretlenek felé haladás a megismerttől, mely előtte van, egyfajta építmény rendszert, valamely piramis elvűséget jelent, melynek összefüggés számai mindannyian okok és okozatok is egyben, amint ok a szülő saját gyermekeit illetően, de okozata saját szüleinek, így a nagyszülő, szülő, gyermek-unoka, egy hármasszoros okozati láncban érhetőek, e szerint a gondolkodás szerint. S mindez olyan egyszerű és érthető, ha így gondoljuk. Most csupán rámutatunk, a kauzális lánc kialakulása földrajzilag Indiába visz bennünket, s ott is a Buddhista ismeretelméletéhez, az időszámítás előtti ötödik századba. Amikor tételesen kialakult, és lejegyezték a függő keletkezés elméleteit, mely lényegében a függések sorában, az ok okozati láncban ismeri fel a világ természetét. Gondolkodásunk, főként materialista rendszereink ma is az ok okozati elv összefüggéseire épülnek, a tudományos, a jogi nyelv alapkövei ezek. Lényegében azt jelentik, hogy a dolgok közötti összefüggéseket, a beszélt nyelv tolmácsolása segítségével egyfajta lineáris sorrendbe állítjuk, melyeknek okát, visszafelé szemlélve megismerhetjük.

Most térjünk vissza egy kis időre előadásunk legelső mondataihoz, ahol így fogalmaztunk: „Bármilyen téma megítéléséhez mindenek előtt a gondolkodást kell értelmeznünk. Hiszen ez az, mely létrehozza magát a témát, ugyanakkor bepillantást ad, a gondolkodó, a téma kifejlesztője karakterébe. De más megközelítés szerint is, a gondolkodás, természeténél fogva rejt magában olyan elemeket, melyek később a maguk tulajdonsága folytán, már hatni képesek”. Eddig a kezdő sorok, s most vegyünk ismét elő, kauzalitással, vagyis oksági sorral kapcsolatos nézeteket. Egy példában feltesszük, hogy létezik eredendő bűn, mely tőlünk függetlenül, létezésünk előtt, már meghatároz bennünket. Ez leginkább az újszülöttekre vonatkozik, hiszen azt követően, az élet gyakorlata hozhat tetsző s nem elfogadható megnyilvánulásokat. Mégis az újszülött csecsemő, mitől s miért lenne már ebben részes. A válasz nemcsak az előzőekben, de az oksági sorban is fellelhető, nyilván az előző állapotokban, vagyis a kauzális láncban, amennyiben a csecsemő következménye szüleinek, nagyszüleinek, és visszamenőleg még távolabb, hozhat magával olyan „bűn elemeket” melyek inkább szellemiek, mint materiálisak. Másrészt fel kell tételeznünk, hogy a mindezek alóli megóvás, vagyis annak a „tisztító eljárásnak” a módja, melyet ilyenkor alkalmazni kell,

képes mindezekre. Majd a gondolkodás formáinak ismertetésekor, kitérünk erre, itt csupán jelezzük, ez tautológia, mely azt jelenti, hogy az oksági sorba, valahol elrejtünk valamit, itt az eredeti bűnt, melynek feloldása aztán cselevési folyamatként értelmezhető. Nemcsak itt, de az úgynevezett európai kultúra számos más területén is érezhetően jelen van ez a tautológia, a kauzális sorokba eldugott direkt elemek, főként a jog gyakorlata ilyen, különben nem lenne képes megoldásokat találni. Ez majd bevezet bennünket a morálfilozófia területére, egyelőre elégedjünk meg azzal, amit jeleztünk, hogy az ok okozati lánc létezhet tiszta állapotában is, de létezhet úgy, hogy valahol eldugunk, akár egy keletkezés elméletet, melyet ezer éveken át keresünk, s melyhez való viszonyában maga a kultúra alakul.

Azt azonban le kell szögezni, ezek hatalmas eredményei a gondolkodásnak, mindezeknek a felismerése évezredek veszt igénybe. Mert egyrészt működik egy folyamat, mely a rejtést fontosnak tekint, - feltételezi: a tömeg ugyanis másként nem alakítható -másképp egy ellenfolyamat, mely az elrejtett elemet onnan kiemelni akarja. Gyakran azzal a szándékkal, hogy oda másik elemet helyezzen. Ez azonban későbbi vizsgálódásunk tárgya, melyet röviden kalpa váltásnak, vagy paradigma váltásnak nevezhetünk, melynek lényege, hogy a viszonyítási rendszer egésze változik meg. Most, egy ilyen váltás küszöbén állunk, s mindez ismételt a gondolkodás megtisztítását is jelenti, feltételezi, hogy bizonyos elemek egyáltalán nem is léteztek, ilyen például az eredendő bűn.

A kelet nagy tanítója által felismert kauzális sor, minden eleme, egy olyan folyamatban jelenik meg, ahol azok melyek erőszakosan beépülnének oda, azonnal kikerülnek. Ezt gyakorlatokkal éri el, voltaképpen mielőtt bűnné válna, megszünteti annak okát. Nem hagyja a létezőt, a bűnben, hanem mert felismerte ennek természetét, az emberek számára olyan gyakorlatot javasol, mely mindazt szinte megelőlegezi. A függő keletkezés elmélete épp azt mutatja, hogy a függés az által jön létre, mely szerint nekünk kedvező elemeket építünk be. Például rossznak tartjuk a gyermekeket, hogy megnevelhessük őket, megbetegszünk és megbetegítenek, hogy gyógyíthassanak és törődjenek velünk, önállótlanok tartjuk a felnőtteket, ezért gondolkodnak helyettünk a politikusok, gátakkal zárjuk el a vízfolyásokat, hogy aztán lebonthassuk azokat. Szemetet termeltetünk, hogy legyen miről írni beszélni, célt teremteni egyes mozgalmak részére stb. Ezt az oktalant, és valójában az egyéni lustaságban – a túlzott gondoskodásban, fellelhető elemet valamennyien ismerjük. De ismerjük azokat a gátakat is, melyek ide már beépültek, s bár mostanában éppen a civil társadalom kiépülése során gyakran beszélnek mindezekről, valójában mindez nehezen áttörhető, magának a közvetítő láncszemnek a természete miatt. És ez a közvetítő láncszem a kauzalitásban, a szakmába zártság. Erről azonban majd később lesz szó.

Most azonban térjünk vissza „*ariadné fonalunkhoz*”,- mely szerint létezik egyrészt a **vanság** kinyilvánítása, vagyis mindennek, mely létezik kijelölése, ennek személyessége által, ugyanakkor mások felé, *mifelénk bűnösök felé*, a „bűn által” nyilvánul meg. A bűn tehát a központi kategóriája egy olyan rendszernek, melyet ha értünk nemcsak elvetni kell tudni, de megújítani belsőleg. Nem bűnösnek lenni, megtisztulni, de miben és mi által a kérdések! Bűnt tudomásul venni, és keresni kutatni azt, majd megoldani, valamely szabályzat szerint, a fejlődés a máslet felé. De mi az a máslet, mely felé e szerint fejlődésünk halad? Kilépés a társadalmi tagozódásokból, vagy kevésbé anyagiassá szemléletűnek lenni? Nehéz meghatározni. Hiszem maga a rendszer mond ellent, olyan struktúrát épít fel, mely modellszerűségében mai napig a társadalmak alapmodellje, olyan anyagiassá, amint senki és semmi a történelem során.

És mégis, ereje milliók hitében van, a milliányi egymásrautaltságban, az együttlevésben a nemgondolkodásban. A gondolat ugyanis, mert mindig egyéni, mindig a te személyes gondolatod valamelyest nem közösségi, pont tulajdonságai miatt. És itt észre kell vennünk, a gondolkodó mindig önmagában gondolkodik, és már jeleztük a gondolatnak az a természete, mely kihát, agresszív, projektív természetű. Amint a csíra, mely kibújik a magból, a másokért való gondolkodás mindig hedonisztikus, minden mártír akarnok, minden gondolkodó és filozófus Don Quijote, és minden eredeti tudós Girdani Brunó. De minden igazi papnak Savonarolának kellene lennie, ha azzá akarna lenni, amivé kellene válnia. Hogy ne torpanjon meg, a gondolat előtt, elad egy árut, melyet a hívek felmagasztalnak, mert bennük az szakrum, vagy legalábbis szeretnék, hogy az legyen.

Benne vagyunk egy olyan szerkezetben, melyet értenünk kell, hiszen ez a gondolkodási modell hozta létre azt a helyzetet, melyben a gondolat ebből a csapdahelyzetből kikerülni igyekezett, gondolkodni kezdett a maga valóságában, így közszerűen létrehozta a tudománynak nevezett, viszonylag autonóm, az önálló struktúrával rendelkező gondolkodási formát, hagyott egy szellemi modellt, melyet erkölcsnek, később jognak nevezhetünk. Mindezek viszonya vizályban áll mai napig, s a kérdés ezen belül nem oldható meg. A kérdések tehát megismételve, miért és mitől bűnös eredendően az ember, -a csecsemő-, és milyen garancia az, melynek szellemében élve mindettől megszabadul. Ez a modell, melynek előbb számos változatát érintettük, előbb teremt bűnt, hogy aztán megszabadíthasson belőle: ördögi, s nem isteni természetű. A bűn oktrojálása büntelenekre, évezredekre tette „érthetlenné” a szellemet, a szegények számára, ahol mindig a gazdagok voltak a nemesek, és a szegények fetrengtek bűnben. Ma a gondolkodásnak ez a nagy rákfenéje kimetszeni való seb, az európai kultúra testéből. Nemcsak egyes személyeket, de népeket tettek és tesznek bűnössé, hogy aztán az igaz és humánus ismeretek, vagy módok segítségével *megmentsék* őket. Valójában mai napig minden háború ebben a szellemben működik, így kimondhatjuk: minden háború vallásháború is egyben.

Az ismeretelmélet megújulása, Európán túlról érkezik, egy olyan területéről a gondolkodásnak, melyet Európa már többször letiltott. Ez az idegen hír utáni vágyakozás. Ennek oka a társadalom szerkezetében keresendő, és mélyebben érinti a személyt, pontosabban ott és abban a vonatkozásban, amennyiben meg kell segíteni, direktívákat kell adni részére, mert önmaga nem képes azokra, vagyis egy fejlődési modellt kell feltételezni, melyben egyre szellemtelítettebb lesz. Most még egyenlőre egy materialista, azaz a tudományokra épített szellemtelítettségben, de egyre inkább majd, egyéb más szellemi területekre, a szellemtudomány területeire is kiterjesztve kell mindezt elképzelni, ebben a modellben versenyfutás alakul, melynek során ezek a szellemi keletkezések nem egyszer nevetséges fantáziálgatások, agyszülemények, torz személyek badarságaival terhelt, áltudományos közlemények megbuknak. Ugyanakkor létezik, egy mindezekről megtisztulni, vagy megtisztítani akaró vágy, mely hatalmas erővel tör fel, mi ezeket ismertetjük inkább.

A *normális* gondolat természete szerint a testben, létrehoz olyan állapotot, melynek megnyilvánulása hitelesnek fogható fel. Éppúgy amint a testérzetek, melyek betegségek, elhajlások szerint azonos reakciókat hoznak létre, melyet a tudomány összegyűjt, és éppen az orvoslásban a diagnózisok alapjaként használ. Ugyanígy képzelünk el bármely reakciót, melyet a gondolat gerjeszt és kelt életre a testben, és éppoly formában természetesnek tartjuk, amint egy fájdalmat vagy érzetet. Szinte konzekvensnek tűnik, hogy a test keltette élmény,

mely nem eredeti gondolat, -amint a gondolat természetét az előzőekben értjük, -mégis olyan melyre, mint élményre hagyatkozni lehet. Legyen ez számunkra a test alapélménye, melyet egy gondolat kelt benne, és motiválatlanul. Azért, mert nem látjuk még, hogy a fogalom, mely a test raktáraiban, / a memóriában/ rejtőzik, visszaszólt volna, felülbírált volna ezt az élményt, nincs kontroll, ugyanis a tudat, a társadalom képére alakítottan, -elkövet. Ez a gondolatnak ama tiszta természete, melyet említettünk, mintegy visszamaradót, melyet meghagy maga után, amikor materializálódik, és fogalommá változik. Ilyen gondolat-foszlány marad vissza, és ez az talán, amit későbbi korokban léleknek értelmeznek. A lélek mint gondolati elem létezik abban a vonatkozásban, hogy a tudatot, mely a **vanság** állapotában van kiegészíti, az *aki vagyok* elemmel, és így lesz teljes a kinyilatkoztatás. Mert megkérdezte a próféta”...

13. Mózes pedig monda az Istennek: Ímé én elmegyek az Izrael fiaihoz és ezt mondom nékik: A ti atyáitok Istene küldött engem ti hozzátok, ha azt mondják nékem: Mi a neve, mit mondjak nékik?

14. És monda Isten Mózesnek: VAGYOK AKI VAGYOK. És monda. Így szólj az Izrael fiaihoz: A VAGYOK küldött engem ti hozzátok. /Mózes II. 3 rész. 13-14. vers. Szent Biblia Károli féle fordítás. 1911.

Ilyen hatalmas erejű megnyilvánulás után, csupán arról lehet szót ejteni, hogy még egyszer megismételjük, a gondolat érthetetlen méretű megnyilvánulásáról van szó. Az értelem ezen belül, ehhez való viszonyában jelenik meg, s rendezzi a mondatok, kijelentések szerkezetét, létrehoz egy olyan formát, melyet aztán logikának tekintünk. Az említett közlés, mely az európai kultúra egyik alapgondolata, az előzőekben elemzett felfogás szerint is, a megjelenés és annak módzata. Arisztotelész felfogásában a megjelenés - anyag, a módzat-forma kifejezést nyer. A gondolathoz visszavezetve mindezt, kinyilvánul és értelmezhető lesz!

Ezekben a hiteles megnyilvánulásokban nem képzelünk eredeti bűnt, mert akkor ezek a gondolatok is, *eredendően lennének bűnnel terheseek*, ezeket elfogadjuk, mint kezdetet, mint elsőt, s nem az origót, vagy az origó előttit. Bár bizonyos rossz bekúszik valamely csatornákon, nem tudjuk a rontás erőit a tiszta állapotban értelmezni. Ezekről azonban majd később.

Feltételezésünk, és számos gondolkodó feltételezése szerint is a sajáttestérvzés alapvető, nem meghamisítható közlés, tudomásul vétele épp annak szükségességén alapszik, hogy különben nem tudunk azzal hatékonyan rendelkezni. Ha meghamisítjuk ugyanis, bármely nézet vagy idea miatt, vagy önös érdekből önmagunkat vezetjük félre, a megismeréshez vezető lehetőséget vágjuk el. A megismerés pedig minden valóságos gondolkodás alapfeltétele! Ezért most a megismerés iskoláival foglalkozunk, melyek kimunkálódtak akár Európában akár keleten. Keletet most nagy általánosságban kell érteni, hiszen valójában Európa területének sokszorososa, az onnan jövő áramlatok is nagymértékben befolyásolták Európa szellemi arculatát. Európa azonban hatalmi kultúrát fejlesztett ki, s mint minden hatalom narcisztikus, önmagán belül tündököl, s csupán a róla való vélekedés lehet egzakt, mint történelmi szemlélet. A filozófia azonban tudja, a történelem is a nép számára alkotott vélekedés, mely a tudomány álcájában közöl, valójában szubjektív, nem egyszer gyermekesen ostoba dolgokat, mint történések mozgató okát. A történelem, voltaképpen a történések, a sajáttestérvzés motíválói, s ilyen értelemben kell, a történelemmel foglalkozni.

„A gondolkodással kétségtelenül megragadjuk a világ-történelem egyik csücskét, ahol jelen kell lennünk ahhoz, hogy valami létrejöjjön. És éppen ez a lényeg. Ez az oka annak, hogy a dolgok

olyan rejtélyesnek tűnnek, mert nincs részem a létrejöttükben. Készen találok őket. A gondolkodásnál viszont tudom, hogy azt hogy működtetem. Ezért nincs a világtörténesek szemlélésének eredetibb kiindulópontja a gondolkodásnál.” Az ilyen gondolkodás logikai előítéletekkel nem zárja el magát a belső tapasztalatok világától, de nem képez érzelmi, kibogozhatatlan halmazokat sem magának, például: kevés vagyok ennek megértéséhez, vagy érzélgős honszeretetekbe hanem fáradhatatlanul törekszik. Már említettem, hogy a gondolat a gondolkodással, bizonyos halmazokat hoz létre, melyek fogalmakba alakulnak, jóváhagyja a tudat természete, s ezt vagy átörökítéssel vagy neveléssel, szoktatással továbbadja. Sokszor helytelen konklúziók kerülnek a társadalmi gyakorlatba, ahol a továbbiakban, mint helytelen kiindulási alapok működnek. Ilyen helytelen alapállást, mely berögzíti, és hosszú időkre lefékezi a társadalmak haladását tapasztalunk Európában, a vallás és a tudomány egymáselleniségét, melyet egyesek feloldhatatlannak, antagonisztikusnak neveznek. Épp a gondolkodás és annak sajáttestézésre alapozott épülete lehet, mely ezt feloldani képes. A későbbiekben a sajáttestézés kimunkálásának gyakorlatával is foglalkozunk, egyelőre elégedjünk meg azzal, hogy a sajáttestézés nemcsak a test materiális zavaraként keletkezik, mint egy derékfájás, mely észreveteti velünk ennek a résznek valamilyen nem szokásos, nem normális viselkedését. De általában, az ember csupán valamely szokatlan miatt veszi észre, hogy az létezik, holott akkor is működik, ha minden normális. Mégis köznapian a betegség figyelmeztet a test létezésére, egyébként annyira hozzászokunk saját testünkhöz, hogy csupán az alaptevékenységeknél észleljük azt. Kifelé élünk, a világ elsősorban a közösség felé. Túlzottan közösségivé váltunk, mert egy közösségi gyakorlatot neveltek belénk. A belső szemlélet mindössze néhány „szakma” sajátja maradt, a nagy tömegek sajnos Európában nem élnek „igazi „belső életet.

Holott életünk során találkozunk átváltozásokkal, melyek rávilágítanak a megújulás erőire, legszembetűnőbb tulajdonsága életünknek a szakaszosság. Mely nem egy lineáris folyamat, de a csecsemőkortól a kisgyermekkorig, majd az ifjává serdüléstől a felnőtt érésig, a telítő hatás érezzük. Aztán a szaporító tevékenységek szerepe kezd halkulni s tart az öregedés kezdetéig, ahonnan a fizikai test részeinek, funkcióinak gyengülésétől azok teljes megszűnéséig vezet a „test élete”. Ezek a szakaszok egyértelműen mutatják, hogy hatások változása van, melyek ugyan mostanában divatosan anyagszerűségükben is kimutathatóak, ám éppúgy szellemi vonatkozások is kereshetőek. Hiszen ez a szakaszosság a szellemi élmények megjelenésében is megfigyelhető, egyesek gazdagabban mások egyáltalán nem tudják azt észrevenni, életük során megmaradnak a test vonzásában, - ezt materiális anyagi hatásoknak nevezzük. A társadalmak az ilyenek igényeire támaszkodva dolgozzák ki elveiket, melyeket ideológiáknak is nevezhetünk, voltaképpen egy táplálkozási –feltöltési rendszert, s ha valami egyéb is kialakul, azt elviselik, tűrik. Növekszik azonban azoknak a tömege, akik a két felfogás között, főként bizonyos életszakaszokhoz köthetően közelítenek a szellemi állapothoz. Találkozási pontokat keresve olyan helyekkel is, melyeket említettünk. Itt újabb és újabb energiákat nyernek, és ezzel a testnek, mint hordozónak is feltöltést képesek adni.

A sajáttestézés ezek szerint valami olyan, mely a szellem nézőpontjából figyel a testet, mely önmagunk, a szellem pedig mintegy külső figyel a tárgyát. Gyakran, épp emiatt a furcsa kettős természet miatt, hogy képes vagyok magamat kívülről látni, bizonyos gondolkodási rendszerek a sajáttestézést már a szellemnek egy olyan megnyilvánulásaként látják, melyben

a teremtő, vagy annak akár angyalai vesznek részt, mintegy gondviselés- szerűen. Amint egy kisgyermekre, akire a szülő tekintettel figyel, bár a gyermek eltávolodik, mégis ez a kapcsolat, az odafigyelés természetében, egy állandó lebegést is feltételez, amit amíg szüleink vannak magunk is érzünk. A sajátmegfigyelő nem ez az érzés! Bár számtalan vonatkozásban, első sorban az önmagunk körüli jelenlétében hasonlóságot mutat, azért más. Első sorban is, mert mi magunk generáljuk, nem mások figyelme, ránkfigyelése, szeretete, kohéziója, mágnetikus ereje az oka, de egy olyan szellemi tréning, mely ezt kifejleszti. Saját gondolkodási képességünk az, mely mindezt generálja, a gyakorlatok során elválasztja és leválasztja azokról az érzésekről, amint a fenti hasonlatokkal élve, felnőtté teszi a szellemet, mások odafigyelése helyett önmaga szellemi ráirányításaként.

Itt persze már érezhető, ez a fogalom egy más kultúra terméke, olyané, melyben az egyéni, a személyes aktivitás fontossága a domináns, és melynek a kialakult rendszere, életmódja épp abban különbözik, hogy minden létezőnek, - embernek – sorsa és felelősége önmaga, és nem külső, és nem kívülről szervezett rendszerek, támogatásában, gyakran megsegítésében, vagy élete végéig tartó bábáskodásban, anyáskodásban, atyáskodásban jelenik meg. Úgy tűnik, azok a társadalmak, melyek erős **ént** fejlesztenek ki, erősebbnek tűnnek, a felsoroltaknál.

A gondolkodásban, épp a *sajáttestérvzés* értelmezése az, mely a nyugati és a keleti gondolkodás különbségeire rámutat. Az egyik a folyamatos és mindenre kiterjedő szervezetekben, pelenkázásokban, a másik az önálló, csak magára figyelésben. Most nem célunk, és igen messze vezetne, s ezen írások tárgykörén is túlmutatna ezeknek a különbségeknek az elemzése, ám a filozófia vonatkozásában ezt kénytelenek leszünk megtenni. Főként, „ mert a filozófusok közelebb állnak a világhoz, mint azok, akik a szellem morzáiból táplálkoznak, eredetiben olvassák vagy írják a kabinet rendelkezéseit és maguk is szerkesztenek olyant. A filozófusok olyan misztikusok, akik jelen voltak a legbelső szentélyben” írta Hegel. Erre azonban már előadásunk kezdetekor utaltunk, különválasztani a gondolatot a fogalomtól, kibogozni annak kibogozhatatlannak tűnő kezdetét, vagyis társadalmak kialakult gyakorlatában, akár évezredekett visszaugrani. Ma Európában is számtalan tréning, gyakorlat létezik, melyek megkísérlik ezt, több kevesebb sikerrel. Nyilván az első, hogy az európai létforma oly intenzív együttélést követel, melyből kiszakadni, még időlegesen is nehéz. Ugyanakkor oly módon megerőlteti a személyt, hogy annak befelé haladása szinte minimálisan lehet, így bár egy viszonylagos anyagi fellendülésért cserébe az visszarabszolgáltatódik. Nem önmaga alakítója sorsának, de külső, szinte megfoghatatlan tényezők, melyek olyannyira absztraktak, hogy értelmezhetetlenek, így a modern kor sokkal inkább képez maga körül egy új mítoszt, a *falanszter mítoszt*, semmint régebben akár az egyház idealizmusai, akár más megismerési rendszerek. Isten fogalma helyébe a pénz fogalma lépett, s e tekintetben nem azt a havi fizetést gondoljuk, mellyel, mint ellátmánnyal a társadalmak felelős vezetői a népet kielégítik, de azt az absztrakciót, mely egy minőség nélküli értékegyenleg, önmagában is fából vaskarika. S ha gyakorlati megnyilvánulását tekintem, lassan megjelenésében túljut önmagán, egyszerűen értve: előállítására többbe kerül, mint amennyit jelent. Ilyen létezés csakis a mítoszban létezhetett: ugyanis valami több mint amennyi.

Mindez már előrevetíti a társadalmak átalakulásának szükségességét, mert különben katasztrófa helyzet állna elő. Egy általános értékegyenleg addig létezhet, amíg különbségek vannak, s ezek ha nem Európán, akkor azon kívül, vagy ezek egymás közti viszonyában. Abban a pillanatban, amikor a különbségek megszűnnek, a pénz értéke is megszűnik. Ezt számos társadalmi forma felismerte már, próbálta is gyakorlatában rendszeresíteni, de épp a fenti okok miatt nem sikerült. Más oldalról azonban, és főként a szellemiesedés miatt, annak is inkább a tudatosságban betöltött helyzete folytán egyre nagyobb követelmény, az egyenlősítés, ha nem európai, akkor amerikai modell szerint, különben a gazdaság leáll. A minden ember egyforma elv, nem működik másként, a szellem nem válogat, az csupán

bizonyos ideológiák eluralkodása miatt, és azokban is időlegesen történt meg. Általánosan ugyanis az össz- emberiségnek nemcsak szaporodása, létszámbeli növekedése, de tudatosodása is növekszik, s e tekintetben a tudatosodást nem tartom mértékegységnek, inkább jelzőnek. Olyan hatalmas tudat-tréningek szétfröcskölése, amint a tibetisztika hasonlítanak a keleti meséhez, melyben a csodalámpásból kijött a szellem, mely megoldott olyan dolgokat, melyre Aladdin nem volt képes. Az ígéretésekre épülő politika nem tart sokáig, hogy ismét mesével éljek hasonlít a farkas emlegetéséhez, s egy idő után az emberek már akkor sem hitték el annak jövetelét, amikor az valóban megjelent. A két példát értelmezzük a gondolat szempontjából, mindkettő tökéletesen lefed egy helyzetet, azt hogy a szavak értelme szerint nem lehetett azok tartalmát közölni, ezért a gondolat a mesébe bújt. A hatalom, mely jogi természetű és ilyen formában irracionális, nem veszi észre, hogy a király, azaz ő maga, - mezítelen.

11.

Nézzük mi az a *legbensőbb szentély*, ahol Hegel szerint a filozófusok jelen voltak. S eredeti feltételezésünk szerint minden ember is, hiszen véleményünk szerint épp a fogalomalkotásnak a módja -melyhez hozzászoktatnak- az, ami ma már, elválaszt, elkülönít a szentélytől. A fogalomalkotás előtt olyan gondolatszövevények léteznek, melyek önmagukban tartalmakat jelentenek ugyan, de nem alkalmazhatóak egy másik, kialakult s rendezett vagy rendszerezett gondolkodás számára. Lényege a közlésben van, a közlés az, mely kénytelen a gondolatszövevényeket egyszerűsíteni, képletekbe fogni, annak reményében, hogy a közlésben már értelmet nyer. Bár ennek is, így is van egy olyan feltétele, hogy meg kell szokni, hozzá kell szokni, mégis ennek reményében alakul ki a közlés. Valami olyan, melyben a konszenzus elemei működnek, az értelem voltaképpen egy konszenzus, belátás, - átmenetileg azoknak, akik részt vesznek benne, egy korai beavatás-beavatkozás kettős, mint minden egyszerű közlés, annak még nem szakrális, azaz későbbi vonatkozásában. Az értelem, mint belátás-belelátás, minden esetben tartalmaz egy fajta szakralitás csírát, mégis kezdetben ez nem azonos, a későbbi „beavatásokkal”. Mindaddig, amíg a közlés a hasonlók számára adott egyszerű jelzés, melynek felfogásával szinte mindenki, a hasonlók, rendelkeznek. A közlés tehát, mely akár beszédszerű általános, ebben az általánosságában jelöl és nem differenciál. Azt, csak a későbbiekben teszi, főként a tanítás folyamatában lesz általános érvényű, de felfogásunk szerint, amint erre rámutattunk, mindig egyedi marad. A külvilág ugyanakkor mindenki számára közöl, és mindenkibe behatol, - hiszen adott fület a hallhatóhoz, szemet a láthatóhoz rendelt, -olyannyira, hogy nem is tekinthetjük a létezőt *önmagában lévőnek*, hanem mikrokozmosznak, amennyiben léte bennlévése a kozmoszban. Számára a külvilág behatolásai, pillanatnyi megnyilvánulásainak aktualitása. Ebben az aktuális, a kozmosz általánosságában a közölt tartalom egyedi, az övé, de bír általános jelleggel, az objektívnek, valóságosnak, és olyannak képzelt külső világ, mely épp azért mert általánosnak képzelt, képes a közlésre. Ez a jellege, a feltételezett valóságossága, az abba vetett hit az, mely a közlésben, bármennyire is egyedi vagy egyéni az, mindig ugyanolyannak tűnik. Ez magyarázza, hogy egyes ideák, nem igazi valóságossága való igazságában rejtezik. Ezeknek a tanoknak, -ideáknak úgynevezett objektív igazságtartalma nincsen, mégsem közelíthetőek meg ilyen szempontból. Ha mégis, amint a materializmus valláskritikája, mely objektívnek, valóságosnak tételezi az anyagi világot vele ellentétben nem létezőnek a szellemi, az irracionális képzeteket, akkor helytelenül gondolkodik. A sokaság, a számosság a tömeg vélekedése ugyanis egy szellemi-gondolati vélemény, mely épp az által, attól van, hogy megjelenik. És nem, amint egy evolucionista elképzelés gondolja, a tanulatlan tömeg fantáziálásaként. És ebben van az úgynevezett Platonikus filozófia igazsága. Melynek viszonya, az anyagszerűen megjelenő világhoz nem hasonlítható viszony. A szellem-gondolat

nem anyag, anyaggá fogalomszerűségében válik. Épp ezért fogalma, mely anyagi vagy nem anyagi aszerint, hogy benne a gondolat tárgyszerűsödik, aktivizálódik az anyag felé, belép oda, vagy szellemszerű marad, és esetleg csak valamelyik sokadik megjelenésében jelenik meg, majd anyagként.

12.

A magasabb szervezetségekben az önzés elemei munkálnak, a monizmus tulajdonképpen – én önzési rendszer. A gondolat megnyilvánulásaként, annak egyik jellemzőjeként elmondtam, amikor a gondolat kifelé hat, valójában másba, másokba kerül, mint hatás. Ható tényező, ható akarat lesz. Mindezek jelentik, hogy egy adott szervezetségben, minden gondolatnak, az egyféle megjelenítése, sajátosan hozza létre, a monizmust, mely bármilyen formában is, mindig azt jelenti, hogy csupán abban az egyetlen megjelenésben létezik. Ezt az egyetlen megjelenést, mely a monizmus, nevezhetjük magában a kijelentésben kinyilatkoztatásnak. Ha mindezt az idők során valamely zárás szakralitással veszi körül, mintegy védelmet adva ezzel, magának a kinyilatkoztatásban megnyilvánuló gondolatnak, vallásnak is tekinthetjük. A vallás ilyen értelemben, -természetesen csakis a gondolat megnyilvánulása felől, és nem a prófécia tartalma, sem annak egyházszerűen megnyilvánuló volta most nem tárgya itt gondolkodásunknak, - akkor mondhatjuk a vallást monisztikus természetűnek. A monizmus megszerzéséért folytatott, mindennemű – filozófiai, teológiai- vallásos harc, nem egyéb az önzésben megjelenő- én megjelenítésénél. Bárminek is nevezzük azt! Később majd részletezzük, ezt az én-képet, mely némely esetben ragyogó fényességként jelenik meg, Krisztus alakjában, a kezdetben. A későbbiekben ez kopik, halványodik, fagy el.

Az evolucionizmus megjelenése jelzi azt a telítettséget, - telítettség kezdetet, amikor a kiválasztódás szükséges lesz, ugyanis a telítődés elérte a kritikus határt. Az evolucionizmus cél lesz, a morálfilozófia eszköze, sajátos megjelenése az oksági sorban. A kauzalitás, céllal telítve létrehozza az evolucionizmust. A kauzalitás, a célokság szükségszerű eleme a monizmusnak, minden az egy felé halad. Valójában mindezt, ha zárt gondolkodási rendszerben látjuk, csupán részeiben tudjuk bírálni, amint részeiben bírálta a monisztikus egyházi rendszert a tudomány, melyet teljes rendszerében mai napig nem volt képes cáfolni. A teremtés mitológiája, annak kezdete az ok okozati rendben nem értelmezhető. Szükségképpen alakult ki a tudomány és vallás egymásmellettsége, illetve mindezek feloldásaként a tudományvallás, mely a teremtés első pillanatát meghagyja a teremtő képességnek, ám az azt követő rendet a maga elvei szerint értelmezi. Ismert a nagy bumm elmélete, de nem tudja megmondani mi volt a nagy bumm előtt. Vagy, alakulnak gombamód a sajátos teremtési elvek, és ideák, melyek a kozmosz rendszereit, struktúráit, mint meglévőket értve, azokat tudva ismerve teremtenek új világot. Ez esetben a meglévőket ismertnek, ilyen értelemben valóságosnak fogják fel, holott az ismert nem jelent valóságost. Amint feltételezek más kozmoszokat, ez nem jelenti azok valóságos létét, mindentől függetlenül benépesíthetem azokat. Hiszen természetes, hogy itt lények élnek szükségszerűnek gondolhatom, hogy ott is legyenek, ha itt háború van, ott is lehet. Így eljutunk a tudományos fantasztikus világba, melyek a tudomány félmegoldásai. Mert ezeket a világokat ismételtelen betöltik azok a szellemlények, akiket a tudomány a Földi szférából már kidobott, mint használhatatlan vacakot a mesékbe utalt, a titánokat és az angyalokat, dzsinneket-koboldokat, fa folyók és hegyek szellemeit, akiknek segítő vagy gátló ereje sokáig

áthatotta a Földi létet. Ma inkább az orvoslás, a pszichológia vagy egyes segélyező egyesületek veszik át a megmentés funkcióit, itt azonban jelezzük, amint a megsokasodó, főként amerikai irodalom mutatja, a szellemlények létjogosultsága ismét elérkezett, a meséből visszaköltöznek, egyre több, úgymond tudományos írás és szervezet használja, napi gyakorlatában azokat.

Fontosnak tartjuk épp a kauzális sor valódi megértése miatt, annak közlését, hogy az egyetlen rendszerben, a buddhizmusban, melyben létrejött, nem torkollik a monizmusba. Ott ugyanis, mindennek a kerete, foglalatja, első megnyilvánulása annak figyelembe vétele, hogy az ember élete a születéstől a halálig tart, ezen belül a kauzális sor, annak minél alaposabb megoldására, a tapasztalatok megértésére és megértetésére, a tanítás elsajátítására vonatkozik. Következés képen nincsen túlvilág, azaz a kauzális sornak első oka és végső oka, nincs végső valóság, és mindennemű fantáziálásokról, csupán a tudat zavaros képzelődései, melyek nem egyebek, zagyva elméleteknél. Itt, megjegyzem, ezek persze az eredeti tanításokban meglévő alappillérek, melyek az idők során ott is módosultak, és módosulnak a mai napig. Felvették és felveszik azt az igényt, mellyel a vallásgyakorlók, a hittel szemben fellépnek, s mely nem egyszer feloldja, megszünteti annak alapelveit. Így minden valóságos alaptétel, mint alapkövek időhatáron belül léteznek, aztán feloldódnak, átalakulnak az emberi gondolat munkáló energiája révén. Ez azonban, amint már sokszor említettem, csupán a gondolatból alakult fogalomrendszerek átalakulása, egy sajátos metamorfózis.

Mára Európában kialakult az a gyakorlat, hogy a gyermekszületést a nemzésnek-fogantatásnak tulajdonítják, lévén erre a társadalmaknak kialakult erős gyakorlata, az élet befejezése utáni állapotot hajlamosak átadni más területeknek. Látható, az élet egyre praktikusabb, s bár Európában a buddhista ismeretelmélet mindez ideig idegen volt, ennek ellenére a modern társadalom, ha nem is a buddhista ismeretelmélettől orozva, de önző okoktól indítva a születéstől a halálig terjedő szakaszt követeli magának. A születés előtti, azt megelőző a történelemtudomány, a hagyományrendszerek területe lehetett. Az élet utáni szakaszt elengedi, és a mítosz tartományába utalja. Most csupán utalunk arra, hogy az életünk előtti szakaszon, nem feltétlen a világra születésünket megelőző szakaszt értjük, - hiszen materiális értelemben akkor nem léteztünk- de valljuk, a vallás visszaemlékezés az előző korszakokra. Melyben, szellemlétünkben lehetünk. Ilyen értelemben, ebben a felfogásban földi életünk csupán egy mért időszak, melyben a szellem átmenetileg tartózkodik.

Kiinduló tényezőnk, mely már fogalom volt, ám a legtisztább, mely létezhet az, hogy a van-ságot állapotnak, az aki vagyok kijelentést személyesnek tételezzük. S minden személyes azt jelenti, neked, hozzád szól, vagy szólhat. E kettő között lényeges a különbség, az egyik ugyanis feltételes, azaz neked, nekem, nekünk munkálkodni kell azért, hogy a legyen. A másik, az előző azt jelenti, hogy mindennek előtt, akár létezésed előtt is, de benned is létező. Az egyik tehát van, és hat rád, akkor is ha nem akarsz, a másik esetben tőled is függ, hogy beengeded-e vagy bevételezed-e? A kettő közötti különbség nemcsak kelet és nyugat kulturális különbözősége, de valami olyannak is a megjelenése, mely az egyéni ható tényezőt intenzívebben kifejleszti, és azt az akaratban jeleníti meg. Az akarat ez által nem ösztöntényező, de a tudatban kimunkált elem, melynek iránya, célja van. Az akarat viszi előre a modern társadalmakat, az akarat a demokrácia működtető eleme. Mindaddig, ugyanis amíg a személyes akarat nem került felszínre, az európai kultúrában, a személyes vélekedés csupán cselekvés, elnyomott vagy megítélendő aktus volt. S ezért hívták életre azt a szellemi

képződményt, melyet jognak nevezünk. A jog sajátos keveredése a törvényeknek, morálfilozófiai elemmel átítatott idearendszer, a hatalom nárcizmusa. Voltaképpen fiktív, bár mindig igyekszik aktualizálni, s ezzel biztosít a maga számára hatalmat, a szellemvilágban is. A jog azonban, éppen, mert képződmény nem tud mindenek feletti lenni, nem tud a szellem fölé emelkedni. Így a jog nem igazság, csupán jogalkalmazás. Ezért tévesek azok a vélekedések, melyek a döntéshozatalokban olyan elemet vélnek felismerni, mely a haladás mutatója lehetne. Az előbbieken, már utaltunk Hégelre, aki szerint a mítosz volt a filozófia előszobája. A haladás sokkal inkább létezik a mítoszban, mint a jogban, mely nivellálódott erkölcs. Az erkölcs ugyanis belül van, míg a jog kinti, a megtartás kényszerítő eszköze. Téves ez utóbbit a társadalom vivőerejének gondolni, a jog halála az önmagukat megszervezni képes emberek sokaságában már jelen van. Minden tudástársadalom utópiája, a magasan szervezett individuumok gyülekezete, ahol elmondható a költő szavaival, „az én vezérem bensőmből vezérel”. A tudástársadalom utópiája tehát ellentétes a joggal, a jogvezette ország fából vaskarika, anakronizmus. Mindaddig, amíg egyesek poros papírtömegeket bújva, és azokban elmerülve igyekeznek az emberiség fejlődésének útját megmutatni, csupán bábáskodásról legjobb esetekben is hosszú pórázról lehet szó. Ez azonban átvezet a jogból a politikába, mely annak édestestvére, mindketten feltételezik ugyanis a nép kiskorúságát és saját megváltó szerepük fontosságát. A nép kiskorúságának feltételezése olyan eszme, melyet már említettünk az „eredeti bűn” feltételezése tárgyalása kapcsán, most csupán ismételve, azt jelenti, hogy az oksági sorba beépített „hibát” kell voltaképpen majd a folyamatnak korrigálnia. Erről aztán maga a tanítás szól, hasznát pedig azok szedik, akik mindezt kreálják. A másik idea, a hosszú póráz elmélete, alkalmasnak mutatkozik, demokráciákban, a vezetésre. Az ugyanis nem közvetlen, de beépített rendszerek által hat, a hatalom kiépített struktúráiban. A látszat, mely szerint a hivatal, értem érted van, csalóka, hiszen annak mozgása, önellátást tételez fel. Kell, hogy ügy legyen, létezése lényege az aktagyártás, ezért is van, hogy az egyre több hivatal áttekinthetetlen irathalmazokat hoz létre, mely már Európa egyik rákfeneje lett. Főként a bizalmat nivellálja, mely a gondolatközlés lényege. Quasi állapotok jönnek létre, úgy néz ki, mint ha mindenki szabadon, bensője szerint cselekedne, holott megfelelési kényszer az, ami működteti. A hivatalban lévő ember nem óhajtja hivatalát elveszíteni, mert a hivatalnoklét biztos garanciája a polgári létformának. Miközben hivatala önadminisztrációja, egyben luftballon tartalmakat alakít ki, kibogozhatatlan és érthetetlen irat és aktatömegek keletkeznek, melyek sem értelmileg, sem jogilag sem semmi másképpen nem értelmezhetőek. Öncélú magatartássá változik, kialakul a mandarinok rétege, melyek szerepe magának a rendszernek a fenntartása. A hivatal azért van, hogy legyen. Így függ össze a jog, mely devalválódott erkölcs a politikával, s az a hivatallal. Itt azonban már régtől nem az elhívott, meghívott személyek szellemi magatartása a fontos, amint a szóból még ez a valamikori tartalom átszeng.

Az *elhívott személyek* szerepe a gondolkodásban, azaz a fogalom előtti vélekedésben jelenik meg! Ezt a gondolatot „értelmezik-magyarázzák” ugyanis, s töltik meg szavakkal, ez az, ami által irányítják a népet, mértéket és irányt adva koronként. Előzőekben beszéltünk róla, Mózes kéri az Urat, nevezze meg magát, hogy a népnek meg tudja mondani, ki adta a törvényeket. Mai szóval úgy is fogalmazhatnánk, hogy hitelképes legyen, lehessen a nép számára. A régebbi korokban, ugyanis volt „hitelképes vezetője” minden népnek, az európai értelmű nemzetté válások, ezt már nem tekintették fontosnak, a királyok személyében a hős, a lovag, a hadvezér, az uralkodó jelent meg. A szakrális király törzsi fogalma, nagyobb heterogén néptömeg, a nemzet számára nem tűnt egységesítő erőnek. Keleten még sokáig fennmaradt

ugyan a mértékadó *bölcs* fogalma, akitől tanácsot lehetett kapni, Európában ez a mesékben úszik vissza. A nemzet összetartó erőt kíván, leginkább az erőskező, a hadakozó személyek felelnek meg. A magyarság régmúltjában is, ilyen hadakozó királyokkal találkozunk, akik az ellenfelet megsemmisíteni, vagy lokalizálni voltak képesek. Nyilván összefügg ez a kialakuló Európa helyzetével, a pásztornépek számára a terület kicsi, amint a kalandozások kora egyértelművé teszi már ezt Géza fejedelem számára. Lovagkirályunk, Szent László személyében, még keveredik az ősi szakralitás, a világi hős típusával. A reneszánsz után ez a fogalom, egy értelem-telítettséget is felvesz, amennyiben királyaink nevelői, - az akkor már működő egyetemeken fokozatokkal rendelkező tanítók, - értelem-teli doktorok voltak. A szakralitás kikerül, és egyre világiasabb, a dologi formák iránt fogékony, az államépítés irányába elmozduló, vezetőket találunk. A szellemiség az egyház ügye, mely fokozatosan, az alakuló társadalmi formáknak előbb mellérendelten, majd mostanra alárendelten elanyagiasodik. Mai napig találunk azonban, még szellemtelített szerzeteseket, a papság egyre inkább a materializálódó polgárság igényeinek megfelelően értelmezi a tanítást. A szellemfilozófia mindig is rendelkezett olyan személyekkel, akik ezt a vonalat megújítani voltak képesek. Akár a hit gyakorlásában, akár annak fogalmi magyarázásával. Elmondhatjuk a szellemfilozófia otthonra talált, bár tételes és rendszerezett filozófia a magyarság létében nem keletkezett, a lélek háborgása ezer éve nem szűnik. Az ugyanis, nyugodalmat talált volna, egy tételes rendben, amint az Hégelnél is megjelent. De itt a nép életében, főként a parasztság körében a meglévő hiedelemvilágban keveredett az egyházi tanításokkal, gyakran azoktól eltávolodva is, - egy új ismeretelmélettel, a személyes találkozással gazdagítva a szellemfilozófia területét. Nemcsak a kolostorokban, a nép között is gyakorivá vált, a Krisztussal való találkozás, a személyes megtapasztalás élménye, melyet –hivatalosan az egyház- csupán a papság útmutatása által az egyház felügyeletével gyakorolt. Kezdetben kiközösítések, majd nagymértékű elszaporodásuk után egyházi perek, inkvizíciók kísérelték meg, ezeket az idegennek minősített testeket kiírni, mindmáig kevés sikerrel. Most mindenkinek szabad joga, az Istenség önálló értelmezése, bár elvileg néhány nagy egyház, még igyekszik a medreket kikövezni. A szabad, alkotó kreativitás találkozik, a meglévő hagyományrendszerrel, melynek elemei voltaképpen vég nélkül variálhatóak. A vallás gyökerei, tulajdonképpen visszakerültek az emberi létezésbe, miközben nagy utat tettek meg, a tanítás kinyilvánításától, annak rendszerbe foglalásán át, a kiadagolásra- ellenőrzésre kiképzett papi réteg nevelésén keresztül, minden emberig. Látjuk a fogalom történetét, és ismét érezzük annak fontosságát, hogy a fogalom elé, a gondolat tiszta energiáját helyezzük. A nemzetek egymással szembeni viselkedésére- elnyomásra és felszabadító mozgalmakra, csupán a szellemfilozófia által kaphatunk megoldást. Ez az, mely az embert a maga teljességében, nem vágyainak-érdekeinek alárendelten látja. Így mindazok a meghamisító tendenciák, melyek a nemzeti keretekben, belső erőként működnek, jog és történelem, képtelenek az egymásellenségben működő erők lenni, e probléma ma is jelentősen megterheli Magyarország szellemi identitását. Ezért túllépve a történelmi szemléleten, a nemzeti de a nemzetfeletti globalizmus idiotizmusán is, a tiszta gondolat energiáját használjuk, mint egyetlen lehetőséget, mely mentes a fogalmi gondolkodás rákfenéitől.

Az európai fogalomalkotás Nietzsche filozófiájában ér el arra a fokra, hogy ezt megkísérli. A szellem minden létezőbe költözött, – s ha már úgy alakult, kikerült a papság fennhatósága alól is, -mert szűk terjedelemben volt számára, - áradni kezd, megszólít téged, létező ember! Szellemi tornára hív, valójában viadalra, győzd le magadban a régit, a gyakorlatiast, és valósítsd meg önmagadat, légy: ember feletti ember. Magad felett, vagyis jelen létezésed céljai feletti célt megvalósítva, hiszen bejártad, mint Zarathustra önmegismerésed során azokat az utakat, amelyek ide lecövekelnek, nem engednek el fogságukból. *Vesd le régi ruhádat, dobd el, mint*

egy ócska vacakot, ne dőlj be az álközösségek mézes mázos csábításainak, a politikusok hazudozásainak, a papok szentelt vízzel hintett malasztjainak, de önmagad erőszakos megnyilvánulásainak, vágyteli személyiségednek se. Anélkül, hogy részletesen elemeznénk Nietzsche filozófiai karakterét, annyit elmondhatunk, hogy a Hegeli filozófia utáni korszak már magában hordozza, az ilyen típusú gondolat-megjelenéseket, egyrészt a szociális tartam, a tömegek felé való nyitás, mely a kereszténység sokáig dédelgetett eszméje kerül ki, szabadul el az egyház hatóköréből. Másrészt a monisztikus szellem gúzsba kötése filozófiai értelemben szabadul el, és ölt testet Hegelnél, melyről már szoltunk. E két pólus, vagyis a néptömegek szerepe a gondolat szellemfilozófiai útján mutatja a kiáradást, hogy az egyes létezőkből mindenkibe költözik, az egység szétszóródik, sejtekre, molekulákra, atomokra, kvarkokra, azaz nem igényli az egyszeri, a papi kiadagolást. Mindaz, mely addig együtt volt, Krisztus személyében sűrűsödve, magában a tanításban lett mindenkié, a szellem elérte azt a telítettségi fokozatot, melyben szükségszerűen osztódni, inkarnálódni kényszerült. A filozófia maga módján regisztrálja, jelzi a szellem mozgásirányát: tulajdonképpen Schelling, az én fogalomrendszer kidolgozásával, Hegel a monisztikus szellemfilozófia tételes kidolgozásával, majd Nietzsche aktivizmusában a motorikus energia- akarat elemeinek magára vonatkoztatásában. Európában a tizenkilencedik század végén, ennek az új formában megjelenő gondolat aktivitásnak a hordozására, és terjesztésére, társaságok alakulnak, így az Új Teozófiai Társaság is. Sajátos módon, a szociális kérdés megoldása a materializáció irányába is terjed. Az orosz lélekben, ahol mindig is erősen létezett a szellem bármilyen földi elnyomás ellenére, ismert történelmi okok és személyiségek miatt átmenetileg kisiklott reinkarnálódása, bár Dosztojevszkij személyében Nietzschei magasságba került. Az európai szellem Európa keleti felében, az orosz területeken, a pravoszlávija szellemiségében maradt meg / teologikusan /, mely ideában közelebb áll a teremtő Atyához, amint a Fiúban testet öltéshez. Ez azonban nagyon messzire vezetne bennünket, - és nem is tárgya gondolkodásunknak,- mégis, az európai gondolat útjának helyes értéke miatt, melynek magunk is részesei vagyunk, ki kell térni másutt megjelenő, erőkre is. Így Ghandi szellemisége a nemzeti létezés irányába ható összefogó erő, valójában európai gondolat. A gyarmati felszabadító mozgalmakban, ugyanaz a szellemfilozófia nyilvánul meg, ami a monizmus kiáradásával, egyidejűleg Európában is megnyilvánult szellem. Ezekben a gondolkodásokban majd kettős jelleg figyelhető meg. Egyrészt a tömegetől való félelem, a forradalmakban megjelent indulat, ami a gondolkodókat visszamaterializálja, - félelemmel tölti el, semmint morális érzékük józansága. A forradalmak követelményei, az „adagszerűség” ellen, az ellátmány kiosztása ellen, polgári körülmények között a városlakó ember problémája lehetne, - másrészt látjuk a lehetőséget, a valamivé válás biztosítását a demokráciában. E kettősség mindenre ráúszik, ellenőrizni, de önállóan cselekedni, dolgozni is akar. Ugyanakkor a transzcendens tehertétele, azaz annak a felelősségnek az elodázása, mely a nemzetért a népért vállalt- voltaképpeni önfelajánlás, -melyet az egyszeri aktusban, Krisztus személyes vállalásában inkarnálódott, az európai arisztokrácia magának gondolt. A gyarmatok kizsákmányolásakor, majd a nem egyszer Európából levezényelt quasi-felszabadító mozgalmakban a vezetők, királyok, arisztokrácia, főpapság felelősségérzete voltaképpen megszűnik, olyannyira érte, amint hangoztatják is, a Brüsszeli, ott pedig az egyre inkább Globális elveket. Mint, ha mi sem történt volna az előző száz évben. Mindent, a vezetést is egyetlen irányba terel, a monizmus, mely a globalizmus szellemi atyja, s itt csupán a földi létben nekünk már annyi marad, hogy behelyettesítsünk személyeket, a világ urait, amint azt az USA polgárai gyakorta megteszik. John Lukacs könyvében ezeket olvashatjuk, ” az amerikai elnök Krisztus földi helytartója, a világ fejedelme”. S tegyük hozzá, a köznapi ember pedig egyre inkább a magateremtette világ foglya.

Főként annak tudomásul vétele okán, hogy a magyarság honfoglalásakor keleti népként érkezett, s még akkor is, ha a honfoglalás körüli sajátos nézeteket nem, vagy kevéssé vesszük figyelembe, ez utóbbi ténytől megmarad. Abban a vonatkozásban mindenképpen, hogy a latin kultúra, és az akkor már megerősödött német szellem barbárnak, Straboni értelemben a birodalom – az ismert világ területén kívülnek gondolja a magyart. Kelet nemcsak hatásában, de első sorban bennünk, magunkban, mint jelen lévő, onnan kiható erőként jelenik meg. Így gyakran, empatikusan is kapcsolatot tud létesíteni keleti szellemekkel, erőkkel, hiszen onnan való, sőt azt szokásaiban mai napig őrzi. Amint bizonyos szellemfilozófiai értelmezések szerint nemsokára elvész a különbség kelet és nyugat között, hiszen a szellem mely valamikor meghatározott helyeken érte el Földünket, és termékenyítette meg, *a gondolatban*, lassan mindenütt telítődik, és egy egységes arculatban ölt formát!

Bármennyire is megkísérelte Európa monisztikus szemlélete a magyarságot ebbe a mederbe kényszeríteni, valójában nem tudta. Ez főként annak tudható be, hogy a magyar éppannyira vezetésre termett, mint bármely körülötte lévő, vezető pedig csak egy lehetett. Éspedig történelmi okai miatt a német. Itt nem dolgozunk a németiség történelmét elemezni, csupán a szellemfilozófia tekintetében kell közölni, hogy a kereszténység monizmus, mely a görög filozófia adaptálásával, -tulajdonképpen Ágostonnak köszönhetően az időszámítás utáni negyedik században a mediterránumon, birtokolva a latin nyelvet -kialakult, a római birodalom széthullásával, annak lassan alakuló nemzetállamaiban másként és másként jelent meg. Hol egyes kolostorok – épp a Rómától való távolság miatt -tettek szert vezető szerepre, amint az Íreknél, vagy városok amint Bologna, -Firenze, - Párizs, s lettek az Univerzitások, az általános tudások fellegvárai. Itt leginkább jogot, az akkori idők viszonyi szerint, ma úgy mondanánk egyházjogot tanítottak, mely amint az előzőekben rávilágítottunk tulajdonképpen morálfilozófia. Ez lassan felvette a Római jogot, mely részben szokásjog, másrészt egy városállam viselkedési rendje, meghatározott keretrendszerbe foglalva. Mai napig magán viseli a városlakó gondolkodást, ez a jellege az, mely a szabad népeket tulajdonképpen izgatja, számukra oktató. S e vonatkozásban érezzük, hogy bekényszerít mindent saját maga alá. Mint ha a világ, és a globális lét szellemi vezetése lenne, *mára a jogfilozófia, a valóságos és az igazi filozófia ellenségeként, gondolat gondolattal áll szemben*. Valójában gondolat, és irányult gondolat egymásellenességéről van szó, ezt a kérdést majd másutt részletesebben is elemezzük. Egyelőre látnunk kell, hogy a németiség, a német római birodalom fennhatósága alatt, a monisztikus eszmerendszer megszerzéséért folytatott harcot, fizikai eszközök, sorozatos bevetésével. A történelemből ismerjük, hogy a franciák igyekeztek, ezt a szellemi hatalmat, a maguk részére is megszerezni, saját pápát állítottak, akik rövid ideig működtek Avignonban. Önmagában a hely, Róma, mely az antik világ fővárosa volt, Szent Pál által lett kijelölve, Krisztus mindenkori utódja számára, a földi világban Róma püspökének. Aki személyében, Szent Péter utódjaként, *primus inter pares*, első az egyenlők, a püspökök között. A németiség egyik nagy fejedelme, Kis Pipin az a személy, aki saját koronázási szertartásához igyekezett Róma akkori püspökének a kegyét megnyerni, aki ellenszolgáltatásként a mindenkori Rómán belüli rend fenntartására kérte. E frigy szellemfilozófiai kicsengése, hogy a németiség szabadabban értelmezhetette a keresztény, bizonyos értelemben a görög filozófiából átvett tantételeket, alakíthatta azt nemzete javára. Luther Doktor nemcsak a Bibliát fordította, de közben megteremtette a modern német nyelvet. Mindezzel elkülönült a római egyháztól, s bár neki magának nem volt célja az új vallásalapítás, szerzetes létére megnöszült, új szempontokat adott követőinek, s voltaképpen e magyarázatok által vált ki a kereszténységből. Ez hatalmas tömegek számára tette érthetővé a tanítás szakrális, ezoterikus részét. E ponton ismét meg kell jegyezni, hogy a szellemfilozófia nem tekinti a nyelvben megjelenő gondolatokat mérvadónak, így a fent említett tanítást is, csupán a *fogalomban*

testet öltés egy más módjaként értjük. A reformáció azonban elveszi a rítust, a tanítás lényege a közösségteremtő erő, mely a kinyilvánításban rejlik. A közösségben, a közös megbeszélés mellett igen nagy szerepet kap a zenei hang. Ez a németes magatartás, mely az akkori időkben hatalmas, Európát megrengető háborúkat gerjeszt, megnyugodva talál magára, és fejlődik majd ki német filozófiaként és művészetként, mely az egész civilizált világ egyik meghatározó gondolati-szerkezeti elemévé válik. E tanulmány keretei és célja nem teszik lehetővé ennek a problémának a sokoldalú tárgyalását, mindemellett valamennyiünk számára ismertek a német nép sikerei, törekvéseik és kudarcaik.

A magyarság szellemfilozófiai attitűdje ennek vonatkozásában értelmezhető. Egyrészt a nép megkísérelte megtartani ősi előjogait, melyek nem egyszer a *vérszerződésig* nyúlnak vissza, másrészt vezetői korán kapcsolatot kötöttek a németességgel. Szent István király anyja német hercegnő, a német befolyást számtalan úton,- módon igyekezett befogadni, vagy kirekeszteni. A magyarokra a taktikus megoldások helyzetük miatt is jellemzőbbek voltak, mint a stratégia elképzelések. Ez utóbbi ugyanis mindig a kereszténységhez való viszonyban jelent meg, nem egyszer politikai játszmákban. A magyarokra oly jellemző messiásvárás karakterünknek ázsiai jellegében kereshető, a kereszténység azonban sokkal inkább aktív, domináns, terjeszkedésében-missziójában megjelenő vallás volt. A jelenre, a *most*-ra rátelepedő, mai napig jellemző magatartás, a monizmus természetében rejlik, annak a látens kinyilvánítása, hogy istenfogalma az egyetlen szubsztanciálisan létező szellemlényre, a minden okok előttire utal, *most* és mindörökké! Erről, a lényeges tényről már volt szó, a kezdeti előadáskor, *most* csupán meg kell említeni, mint olyant, mellyel a magyarság „pusztai krisztusfogalma” ellenkezett. Sőt érezhetően, felfogásában sokkal inkább jelen volt, és van az ariánus magatartás, melyet, mint eretnokséget, a Niceai zsinat kivetett. Ariánus püspök, ugyanis azt gondolta, a szent háromság értelmezése kapcsán, hogy Jézus testisége, élettörténete, valamint az Újszövetségi iratok szelleme egy embert állít elénk, aki ugyan csodálatos személyiségű, de semmiképpen sem isten, hiszen akkor az oszthatatlan szellemi szubsztancia, mely az Atyát, jellemzi, osztódott. Akkor részei vannak, azaz magából több rész lesz, akkor pedig nem lehet örök, hiszen kezdete időben van, amikor osztódik. Másrészt ez az egylényegűség tanítása, melyet Ágostonnak köszönhetünk. Látjuk tehát, hogy a filozófia mélyen belenyúl a vallásos hitvilágba, olyan tételeket magyaráz, kiindulója évszázadokra a gondolkodásnak, amiket másként nem tudtak kezelni. Ezért is fontosnak látjuk, hogy India nagy gondolkodójának Schankarának, más néven Shankaracsharjának néhány gondolatát idézzük. Hasonlóan a fenti problémához viszonyítva. A probléma adott, azaz van a teljesség, mely nem osztható, melyből minden keletkezett de ő maga nem keletkezett. Így nincs idő faktora, bár az idő tőle fakad. Nincs kiterjedése, azaz formája nem térben létezik.

Előzőekben elmondtuk, hogy a Vanság, a Mózesnek adott válasz, voltaképpen létállapot rögzítése. Később, mert a szöveg régi fordításában, az eredeti nyelv / feltehetően arámi / *e hije ase ehije*-nek fordítódott, a zsidó irodalom hajlamos volt ezt összevonva, mintegy mozaikszót alkotva megnevezni, és Jahve névvel illetni. Így bár világos, hogy a teremtőnek nincs neve, mégis földi szóhasználatban kialakult, elsősorban a rabbinikus, a papi használatra, a Jahve megjelölés, mint istennek szinonimája. Az indiai kultúrában, mai napig vita tárgya, hogy a Brahma kifejezés a brahman, azaz pap fogalmából keletkeztethető, vagy fordítva. Minden esetre Schankara idejében, aki az időszámítás után 783-820-ig élt, a fő feladatot nem ez jelentette. Ekkor ugyanis a fogalom már közhasználatú volt, annak a tartalmát állította helyre, mert a buddhizmus kibillentett azt. Szempontunk szerint ugyanis az oszthatatlanban való részvétel dogmája nem érthető, hiszen osztódik, nem marad oszthatatlan. A Brahman a

világlényeget alkotó, mindenképpen megismerhetetlen, beláthatatlan. Ám amikor te megközelíted, -és erre számos gyakorlat létezik, -tulajdonképpen nem a Brahmat ismered meg, hanem az atmant. Így a Brahma-Atman szorosan összefonódó egységként szerepel, melyben te, csak az Atmanhoz jutsz el, mely személyes karakterű. Kétségtelen, az általános és az egyéni problémájának indiai megközelítése, hasonlít a rész és egész viszonyához, melyet a tudományfilozófia a megismerés fokozatainak képzel. De az ember élete is megjelenik a szakaszban, a teljesség megismerésének lehetősége ez, melyről fentebb, Nietzsche említésekor szóltunk. Az európai filozófia nagy alakjára intenzíven hatott az Indiai gondolkodás zsenije.

Az álmvilág szabadsága olyan kiterjedt, és mindenre rátelepedő fogalom, mely mellett ma már nem mehet el a közgondolkodás. Hiteles, úgymond szakmai reakció nincsen erről, pontosabban vélemények tömege létezik, melyek külön-külön is és egyszerre is igazak. Álmodni ugyanis mindenki álmodik, legalábbis a lehetősége ennek, minden létezőre vonatkoztatva igaz. Valamikor az álmot, amikor / még /mindent sikeresen meg tudtak magyarázni, a szellemlények jelenlétének, egyfajta üzenetnek fogtak fel. Tudjuk a hagyományból nagy Konstantin, anyja álma magyarázata miatt rendelte el birodalmában a kereszténység felvételét, ugyancsak ismert Emese álma, akinek a Turul a magyarság megszületését adta. Az álom minden kultúra jelentős része, egyrészt a hétköznapi tudattól eltérő jellege miatt, s ebben volt szabadságélménye, másrészt a miatt, mert mindig is rendezték, éberléti szempontok szerint. Így az álom egy szempont volt az oksági sorban, hol nyomós, hol kevésbé meghatározó jelentőséggel. Az álom, melyet egyes kultúrákban kishalálnak neveznek, olyan állapot, melyben a tudat nem működik. Ennek megfelelően egy éberléti szakaszt, és egy álomszakaszt különböztethetünk meg, és ez minden létezőben jelen van. Olyan ember még nem született ugyanis, aki mindig ébren lett volna. Hosszabb kimaradásai az álomnak, hosszú és figyelemre koncentrált éberlétek rendkívül megterhelik a szervezetet, tartós álomnélküliség az elme megbomlásához, halálhoz vezet. Ezért feltételezték, hogy az álom is lényeges eleme a tudatnak, s a buddhizmusban ennek a szerepe jelentős. A tudat állapotaiban, mely egy sajátos éberlétet jelent, rétegeket képez, olyannyira, hogy az álomállapothoz hasonló, azt tartósan fenntartott állapotban, kapcsolatokat képez olyan szférákkal, melyekre a köznapi létező nem képes. Mert vagy alszik, vagy ébren van. Ezekben a tudat olyan kapcsolatrendszereket alakít ki, melyek közszerűen, épp az álom rövid szakaszai miatt sem alakulhatnak ki. A jóga is ismer ilyen gyakorlatokat, ott azonban a tudat szerepe, s a tudattal elvégezhető, illetve a tudattól elvárható tevékenységek, a test-szellem kontextusban léteznek. A buddhizmus tibeti ága azonban számos olyan eljárást bevételezett, ezerkétszáz év alatt, melyeket Ázsia hitvilága ismert, s melyek mai napig élnek, az intenzív nyugati hatás ellenére is. Európában a tudat szerepe hamisan és csökevényesen jelenik meg, mint első sorban tudást magába foglalót, azt orientálót. Így ismerünk öntudatot, én tudatot, kollektív tudatot. A tudat és a tudás összekeverése jellemzően olyan kultúrának a következménye, ahol a személyben kifejlődött tudattartam minősége a kollektívum mércéjén, mintegy beavatásban, vizsgában jelenhet meg. Ezért az álom is, mely mindig személyes csupán itt, a kollektívumban jelenhet meg egyéni teljesítményben, ennek megfelelően mesében, kreatív tevékenységekben, tervezésekben stb. De nem hallottunk álomtelített emberekről, még kevésbé olyanokról, akiknek álmai, mintegy meghatározói életüknek. A pszichológia ezeket gyógyítja, magát a jelenséget, ha az nem terelhető művészet, irodalom stb. felé, kórosnak, a társadalom számára nem használhatónak tekinti. Mindezt fontos megemlíteni annak függvényében is, hogy a magyar szellem álmodozó és álmodó.

Álomlátásai gyakran sorsfordító erők, a szellemléttel való ilyen formájú kapcsolata fejlett és kapcsolattartása rendszeres.

Itt semmiképpen nem térünk ki olyan ismert tények közlésére, hogy az álomban mért agyhullámok frekvenciája mekkora, és vajon jelentős-e, mérhető-e az ázsiai és az európai népek álomban mért agyhullám frekvenciája közötti eltérés.

Célunk csupán az arra való rávilágítás volt, hogy bár mostanában nem közlik, kit mennyire befolyásol tevékenységében az álom, annak szerepe domináns a tudat megítélésében.

19

Az uránikus kultúrában feltelítődnek a hatások, melyek kiáramoltathatóak, terjeszthetőek. Így az uránikus kultúrát követő, voltaképpen kiáramlás- kiömlés a kereszténységben kap formát. Krisztusban kiömlik minden, mely az addigi világban létezett.

Ám a vallás visszaemlékezés az előző korszakokra, voltaképpen tehát a múltba kapcsolja vissza, a jelent. De mi módon?

Jellemző, s ez a Páli fordulat utáni helyzet, a fides et rationak- inkább a ráció felőli megközelítése, az Ágostoni hitvallás és a későbbi Tamási megerősítés. Mindenek előtt persze az Ágostoni, aki a hiszekegyben, mely a kereszténységnek mondhatni, alapokmánya - alkotmánya lefektette a hitelvek tudásbeli jellegének módját, ezzel a hit és tudás, egyébként soha össze nem kapcsolható elemeinek, egy materializált teológikus rendszerét.

Azaz a tudat elemeire építve, a tudat előtti állapotot voltaképpen függő helyzetben hagyja. Vagyis az uránikus kultúrát. Tehát onnan az ömlik át, az áradásban, melyet a nappali tudat, annak is csiszolt, filozófikus, racionális szerkezete átemel. A nappal, a tudatos, megszerkesztett cselekvés világa, az álom, mint összekötő az előző létformákkal, a kiáradással. Ezért is érezhetjük fontosnak és lényegesnek az álom szabadságát. Persze, amennyiben a nappali léte alakíthatóak, akár túlhajszolással, drogokkal, gyógyszerekkel, vagy bárminek nevezhető befolyásolásokkal, megváltozhat sok álom egyéni jellege. Arra gondolunk, hogy a nappali tevékenységek valamelyest egységbe terelik az álomtünneteket is, meghamisítva azok eredeti jellegét. Nem véletlen modern korokban, az álom meghatározása. Ez egyfelől a fent említett testbefolyásolásokkal, másrészt az álom fogalmi szerkezetének meghatározásával is történhet. E tekintetben, csupán említjük azokat a leírásokat, melyek épp a fogalmi struktúra bezárásával igyekeznek az álom-szerkezet meghatározására. Akár a tudathoz, annak egy nappali változatához, mint társadalmilag igényelt szükséglethez viszonyítva, mint pihentetést felfogva, akár kialakult mítoszokhoz való hasonlatosságában, gondolunk az álmoskönyvek, jóslások igen kiterjedt világára. Akár persze a modern kutatások úgynevezett objektív-tudományos voltára, melyek ugyancsak az álom szabadságát veszélyeztetik.

Itt az álom kapcsán is fel kell hívni a figyelmet annak a veszélyére, melyet a tudományos megismerés úgynevezett egzaktsága gyakorol, a gondolat szabad, nem meghatározható, karakter előtt jellegére. Mely a fogalomban, ami a tudományos gondolkodás alapja is, bemerevedik.

Itt újra utalunk, a kereszténység nagy alakjának, Pál apostolnak „tévedésére”, aki nem ismerve személyesen Krisztust, tanítását egy sajátos magyarázatban, a fordulat után a ratio felé tolta el. Valójában ennek következménye mai napig, hogy a reformációk és a még újabb irányzatok mindig ezt járják körül, tehát a személyes megtapasztalást ami nincs, vagyis a Krisztus élmény személyességét, hiszen Pál nem volt tanítvány, vele szemben a teológia észre, általánosítható elvekre alapozott, gyakorta -de júre igazságait. E kettő egymástól mért távolsága koronként változik, és adaptálható, új és még újabb megnyilvánulásokban. Ez hozza, egyesekben, egyes szektákban, Krisztus újra testet öltésének, megszületése feltételezésének igényét. Épp a szentlélek kiáradásának tanítását félre értve ezzel. A tan

szerint a *pünkösdi élmény* az, mely a szellemfilozófiai értelemben vett lényegét, a világszellemmel való egységét, azonosságát jelentené. *Ez az unio mystica lényege.*

S ismét visszautalva az álomhoz, melyben a szabadság élmény épp az általános emberi jelleggel kapcsolható össze. Azzal tehát, melyet a nappali társadalmi gyakorlatok, a nevelési és oktatási elvek, a drogok és gyógyszerek nem befolyásolhatnak. Ez az, melyben az emberi jelleg átöröklődik, koronként, kalpáról-kalpára váltva, és hordozza magában, azt a megkülönböztető jelleget, *differentia specificát*, mely csakis az embernek a sajátja. Mely minden más élettől megkülönbözteti, mely miatt és okán számos gondolkodási rendszer felelősséggel ruházta fel, azokkal szemben is. Ez lenne a morál alapja, és akkor értjük, miért is csökken mindezek súlya és értéke, a nappali okkult rendszerekben, jogban, és társadalomelméletekben.

20

Mindezek a monisztikus rendszerek következményei. A dualitás feltételez egy szembeállítási lehetőséget, mely még az egymásmellettségben is létezhet. Gondoljunk, a leggyakoribb esetet figyelme véve, a nő férfi kapcsolatára. Mely önmagában szemlélve tökéletes, mivel másként nem működhet. Normális értelemben gondolva, a férfi-női princípiumot, mint a gondolat-energia tulajdonságát értjük. Ez alatt értve azt a szellemi hatótényezőt, mely ebben a dualításban jeleníti meg a világlényegét, és hozza benne létre megsokszorozódását az életet, a gyermeket.

A kereszténységben nincs szexus! Ez a harmadik erő, mely itt hiányzó, voltaképpen a dualitással válik hármassággá, melyben a szerepek a nemzőerő, a megnyilvánuló erő, és az utódban mindezek összefogása reinkarnálódik.

A kereszténység a személyiség metafizikája. Szűkebb értelemben minden monisztikus rendszer az. Hiszen az "egy" fogalom, mint szubsztancia megélése mindig a megelőre mutat vissza. Nincsen benne kettősség, melyet a monisztikusok már hasadásnak, vágynak gondolnak. Holott minden létező létezése másvalakiben való létezés is lehet, férfi a nőben, nő a férfiben. A kettősség még olyan esetben is természetes, amikor nincs találkozásuk. Az emberlét csupán egységükben képzelhető el. A találkozás, egyesülés az élet legnagyobb pillanata, melyben az egység -átmenetileg pillanatszerűen -megjelenik.

Mivel az emberlét is kettősségben létező, férfi-nő kapcsolat, maga a sajátlétezés már önmagában tartalmazza a vágyat, mely, mint hiány szükségszerűen gerjeszti a kiteljesedés szándékát. Mely lehet anyaghoz kötötten éppúgy amint szellemhez kötött. Nagy kultúrák ezt a vágyat tompítják, irányítják, rendszerezik. Így látják el erkölcsi jogi gazdasági, stb., józan belátás, műveltség stb. jelzőkkel. Mondhatni, az anyagban való egyesülés, mely természetes, mint fennmaradás éppoly valószínű amint a szellemi kiteljesedés, az istenkeresés is. Mely a harmadikra irányul. Úgy is mondhatni, a tér – a kiterjedés a kapaszkodók, kötések rendszere. Minél több oldalú a kötés annál nagyobb a rendszerteremtő megnyilvánulása. A rendszerteremtés nemcsak a vallásokban, de azok kinyilatkoztatása óta is egyik jellegzetessége az emberi lénynek. E rendszerek kultúrákhoz kötöttek manapság egymásba egyre jobban átjátszanak, konvergálnak. A nagy rendszerek eredeti alapjainak kimutatása, a *gyökér okokhoz való visszatérés az igaz tudás lényege.* A **gyökér okok** rendszere olyan összefüggéseket mutat, melyek az emberlét önállapotán túli kötődésekről adnak sejthető gondolatfoslányokat, valójában alkalmasak a rendszerezés előtti őszállapotok, /chaosok/ magyarázatára, róluk való vélekedésekre. Így a gyökér okokban már véleményként megjelenő tapasztalat, az ősz tapasztalások eredeti talaját is mutatják, mely valójában az élő szervezet élettere, az élet eredeti megjelenése, olyan állapotok, melyek a *szubsztancia, a primordiális létezés, az önállapot* fogalmaival írhatóak le. Az ebből való keletkezés fogalomrendszere, az indulás mely az oksági sorban, a kauzális rendben rendszereződik. Már kultúra, mely két

irányra bontható, tudományosra és mítoszra. Bár valójában a tudomány is mítosz, hiszen a hipotetikus gondolat előfeltételezi a sejtést, melyet a kauzális sorban bizonyítva lát. "Ma is a logikus érvelést tartjuk, egy végkövetkeztetés igaz vagy hamis volta kritériumának. Elfelejtjük azt az egyszerű tény, hogy a logika mindig adott állításokból, premisszákból indul ki. A műveleteknek az a jellemző vonásuk, hogy az állítások igazságtartalmát változatlanul hagyják, vagy éppen meghatározott módon változtatják. A végkövetkeztetések igazságtartalma tehát nem lehet nagyobb, mint a premisszák igazságtartalma." Úgy is mondható, hogy az igazság a kiindulás igazságtartalma.

Így a kiindulás igazságtartalma voltaképpen a nagy rendszerek alapköve. A kultúra nem is egyéb, mint az alapkövekért folytatott harc, valójában létfenntartási folyamat. A konvergálás igyekszik az alapköveket megtartani, a végső és egyetlen okot megőrizni, mely aztán természeténél fogva minden egyebet maga alá rendel. Az ideológiai rendszerek előszeretettel alkalmazzák a nagy rendszerekből kiemelt elemek olyan keverését, melynek következménye, a *myxtura* számukra hasznos. Gomba módra szaporodnak az "A" típusú modell torzszüleményei, tudományos vallások, istennel való találkozások, nagy vallások elemeinek elképzelések szerinti összerakása, s annak visszaültetése stb.

Ha nem tud rendszert teremteni, más rendszer /kötés / fogja, marad, mondja a rendszerező. Így még a rossz elmélet is jobb, mint a semmilyen. Az elmélet nem is tesz egyebet, mint saját képzelet-szüleményeit tisztítja, oldja-köti. A zagyválás benső feszültségeket teremt, amit a nem saját létalapokra helyezett ok-okozatok okoznak. Ez az agresszív jelleg üti fel a fejét a globalizmusban, a mindent mindennel való összegyűrés eredményeképpen létrejött torzszüleményekben. Megjelenése a vágy-hiány feltöltése, a dialektikus színjátékban megjelenő, logikus kielégülés.

Minden kultúra megteremti önfejlődése során azt a szubsztanciális elemet, melyet *isten* fogalomnak tekint, s melyben *saját isten képét* majd látja. Mely a monisztikus rendszer csúcsa, a kauzális sor első eleme, mely nem teremtett s nem keletkezett. A megteremtődés mely a tőle induló, és a láttatás közötti idő, maga az időszámítás a kultúra számára. Mikor saját isten fogalmát utoléri, mely üstökösként száguld, önmagába olvasztja, *a kultúra civilizációvá válik*, ahol az eredeti, a vertikális kinyilatkoztatás horizontális lesz. Feléli tartalmát, a vertikális szétterül. Vagy "átcsap" isten fogalmain hulláma taraja, s úgynevezetten materialista lesz, s önnön haladását akadályozza, vagy idegen kultúrák szubsztanciális fogalmaival erősíti meg, támasztja alá saját, elkoptatott fogalmait. Így a civilizációk, melyek leginkább expanzív jellegükben idegen hatásokra vágynak, voltaképpen a materializálódott levésben, lételméleti alapokat keresnek már.

E vonatkozásban úgy gondolom a chaos-rend duálpáron túlmutatva az egymásba átjátszó *amőbaszerűség* az, mely a jelenlegi kalpaváltás időszakát leginkább jellemzi. Elszaporodnak az istenélmények, mindenki beszélget Jézussal, riportokat készítenek a Názáretivel, ki telefonon, ki Interneten. Mások közlik a magukba rejtett élményt, önmagát Jézusnak gondolva, de legalábbis prófétának. Mert "Isten benned van, te magad vagy isten" szuggerálják egyesek.

A monisztikus rendszer azt is jelenti, hogy a materializálódás is monisztikus, azaz a gazdaságra-gazdagságra építettség is az úgynevezett csúcstechnológiákban jut kifejezésre, melyeknek színtere a védelmi támadó rendszerek kiépülése. Mivel a vezetésben is a monizmus érvényesül, így gyakran előfordul, a monisztikus vezető hatalma a monisztikus gazdaságon, hadiiparon, mely egyértelműen a háborúk folyamatos gerjesztését jelenti. A világ egy személyű vezetése ma igen nagy veszélyforrás, hihetetlen hatalom birtoklása, s az ellenőrzés nem megoldott.

Isteni parancsnak engedelmeskedve vezetik egyesek a néptömegeket. Ilyen amint 2005 október 16,-án a Kossuth rádió „*Világóra*” című műsorából is megtudtuk, az amerikai elnök, iraki beavatkozását azzal magyarázta, hogy isten akaratának engedelmeskedett. Kétségtelen

mostanában gyakori, a személyes találkozás a *teremtővel*, szerényebb körülmények között, mint Georg Bush teszi, de egyesek telefonon, mások az úgynevezett akasa krónikák által beszélgetnek a teremtővel.

Mondhatnánk, hogy a szubjektív tapasztalás objektívvá alakul. Csakhogy a szubjektív minden pillanatában, tér-idő kontinuumban objektív, azaz nem képzelhető el olyan létező, mely a teljesség minden elemével, minden idő pillanatban ne rendelkezne. Legyen az bármely "földi" létező, fa, állat vagy ember. Ettől, még nem Isten. Bár lehet az is, gondoljunk a totemizmusra, animizmusra, stb. Másrészt így objektívként, ugyanazon pillanatában már szubjektív arcát mutatja. Csupán a gondolkodások szűk skatulyái azok, melyek az objektív-szubjektív relációkban, azok ellenmozgásaiban rendszerelméleti lényegyet látnak. Nincs szubjektíven megélt objektív világ, s az objektivitás sem mutatja szubjektív arcát. Az ember és vele ellentétbe állított világ olyan gondolkodástörténeti baklövés, mely sokáig mutatja még beteg voltát. Valójában sem a szubjektív, sem az objektív nem jelent semmit, ami a szellemfilozófia számára kategória lehetne. *Mert csak az egyediség van, s ennek végtelen másolata. A létezés az őslétezés kópiája, az ember az egyetlen teremtő megsokszorozódása, számossága.*

Heisenberg szerint a különböző elemi részecskék egyazon "ősanyag" különböző megvalósulásai. Különböző kvantumállapotai, az elemi részecskék az anyag egyedül lehetséges létezési formái. Born "apeironnak" nevezte Anaximandrosz ősanyagával való hasonlatossága miatt.

"A relativitáselmélet megkérdőjelezte elménk rendező struktúrái közül a tér és idő *a priori* voltát, a kvantummechanika a kauzalitás kategória problematikáját vetette fel, az elemi részecskék fizikája pedig a szubsztancia kategóriáját helyezi más megvilágításba."

Az egyes elemi részecskék úgy jönnek létre, hogy ez az ősanyag visszahat önmagára. Az istenélmények milliói sem egyebek, mint ugyanezen tudatokban lévő személyes élmények. Mindenki azt és annyit dolgoz fel belőle, amennyire képes. A védikus gondolkodásban még nem válik határozottan el a külső és a belső, a Brahman- atman viszony. A kasztszerűség, négyfokú lépcsőzetesség, melyek között átjárás ugyan nincs, ám a szubjektív istenélményből nincsen kizárva. A buddhizmus úgy gondolja, minden a tudatban történik, a tudat megismerésébe helyezi át, az okok megtapasztalását. A kereszténységben /már/, mindenki megkaphatja, az egyházban a papság közvetítésével az üdvözülés lehetőségét, ám az egyházi közvetítő nélkül megtapasztalt személyes istenélményt, még sokáig üldözi. Az iszlám szellemisége szerint, az már mindenkiben benne van. Nincs két valóság, ember és isten csupán egyetlen, ezért a szufi tanítás szerint a vallás önismereted is egyben.

Így gondolva a kinyilatkoztatások nem egyebek, mint egy idő intervallum azaz szakasz megerősítései, prófétai feddései, újabb cél meghatározásai. Az a folyamat, mely időszámítás-szerűen, lineárisan gondolja a megvalósulások irányát, magát origónak mondva így is érthető. Csupán a hatalmon belüliség, a gondolkodó testének különbözősége szellemétől, mely kettősség, gyakorta nem szervül az adott létezés minden pillanatában egységbe, -okozza a félelmet. A szélsőséges helyzet, a testre ható kényszerek a szellem meghátráltatása érdekében már az általános karakterrel kapcsolódnak, melyet ugyanakkor felemészt. A kinyilatkoztatás értéséhez való jogról van szó, mert lényegében a tanítást, kezdetben családok nemzetségek számára, majd papi iskolázottsághoz kötötte. A buddhista tanítás szerint azonban minden tudat, ez által felszabadítja a testre, mint leszületett létezésre való megkötést, így semmiféle a testre, mint a tudatot hordozó elemre gyakorolt hatás azt nem befolyásolja, nem módosítja.

A szellemiség, a kinyilatkoztatás tartalma lassan és körülményesen töltődik be a tudatokba, ahol tartammá alakul. Ez a **tartam** válik a társadalmi formációk alakító erőjévé, maga a kohézió lesz. Ennek a kohézióknak egy másneve a szeretet.

A teologikus gondolkodások, az ész okokkal való megismerések útjai, hasonlatosak a buddhizmus tudattal való értelmezésének tanításához. Az Európai kereszténység hosszú, zivataros évszázadai, melynek egyik állomása Nietzsche *übermensch fogalma* e vonatkozásban rokon elemet tartalmaz, az egységre törekvő iszlám gondolattal. Mindez ott lappangott már a védákban, mint Brahma, *aki van* rajtad kívül de benned is, mint Atmant közelítheted meg, csak ki kell bontani. S ez a te utad. A négy nagy út voltaképpen egy közös centrumba vezet.

A kint és bent fogalmainak értése, majd értelmezése kultúrafüggő. Nemcsak mert a sajáttest meghatározása is abban a kultúrában egzisztál, mely létrehívta, de kikerülve onnan a fogalomrendszerek változása átalakítja. A joga, mely a sajáttestérzést gyakorlatában tudja, érti a fogalmat. Jogával nem foglalkozónak azonban érthetetlen, hiszen a sajáttest mindenkinek a sajátja, mondhatja. Valójában itt válnak el a gondolatok, hiszen - sajátja,- de nem érzékeli. Vagy ha igen, csupán töredékesen és részek szerint. Általában a betegség érzetét, fáradást, fájdalmat, szokatlan élményt, - hirtelen energiasűrűsödést vagy kiürülést. A sajáttestérzés, mint elsődleges élmény jelenik meg a jogában, ehhez való viszonyban alakul, a mindenséggel való viszony. Mint személyes isten, átlényegült tartam odaadás a bhakti jogában. A saját, mint privát is nehezebben érthető. Míg ugyan a saját, lehet a legszemélyesebb, elvben nem az, kintről nézve. A világ ma csak egyes területeken engedi meg a legsajátabb megnyilvánulásokat, egyébként a privát is, mint saját determinált. A „vagyok”, az öröklét mennyiben ad számodra garanciát, hogy létezésed kérdéseivel ne foglalkozz, azt tudomásul vedd? Oly tényként, mely megmásíthatatlan, megváltoztathatatlan! A centrális hatalom részéről. Mondhatnánk tehát, már a saját is rendszerezett.

Ugyanakkor a test "határának" primátust kell adnia a gondolkodónak. Nemcsak mert a gondolkodások zöme, így a kultúrát meghatározó rendszerek nagyobb tömege, de maguk a gondolkodók is többnyire hímneműek az európai gondolkodásban. A nő lényege a befogadás, a behatolás már erőt jelent nem egyszer agresszivitást, még ha vágyott vagy túrt is az, mely erőszak is lehet. Ezért e vonatkozásban a kint és a bent fogalmak értése valamint a határ, mint a test határa csupán olyan érzellemmel telített vonatkozásokban képzelhető, amilyen az egzisztencialista gondolkodásokban van jelen. S itt e területen a személy legrejtettebb problémáig jutunk el. Ez egy Musil-tól vett hasonlattal érzékeltetve a következő „Olyan volt ez, mint egy Istenség szentélye, akinek félünk a közelébe menni, csak messziről tiszteljük, és örülünk, hogy hála létezésének, bizonyos dolgokra már nincs gondunk”. Így tehát tudomásul véve a test létezését, annak női és férfi jellegét, gondolkodásunkat mindezekben megnyilvánulónak gondoljuk. Figyelembe véve, a fent elmondottakat, hogy a gondolkodók zömmel férfiak voltak, s mai napig ez a jellemző, a szexus meghatározó mindennemű kapcsolatban, és közösségalkotó elméletben, mindezekből egyedül a kereszténység a kivétel. Melynek római jellegű vallása mai napig őrzi a nőtlenséget papjai körében, így az erőket nem megosztva, hanem a transzcendentális célra irányítottan használja.

Kétségtelen a chaos-rend ellentétbe állítása nem helyes, már csak a miatt sem, hogy jelen gondolkodás szerint nem lehet olyan nagy rendszert gondolni, mely valamely szempont szerint nem lenne rendszerezhető. Ebből nemcsak a rendszerező szükséglet, de szinte annak ellentettje is következik, mely szerint a nem rendszerezett még nem az, vagyis a kultúra maga az, mely rendszerezi. Aztán felbontja, vagy összekeveri. Abszolút értelemben tehát a rendszer szükséglete már feltételez bizonyos érettséget, mely fokozat emiatt, szükségszerű meghaladása a nem rendszerezettség lesz lehetőség a kultúra számára, hogy önmagát e vonatkozásban megismerje. Ugyanakkor a rendszerezett erős agresszivitása jelenik meg, ez a logika és a dialektika ereje, az egyetlen valóságosnak mondott, már ismert rendszerben, a más, még nem

rendszerrel ellentétben. Ahol a rend gyakran ismét chaossá változik. A materializmus mai sikerének titka, az általános gondolkodás dialektikába zuhanása, amennyiben az a megismerésben, az úgynevezett *tényállásban* leli meg önmagát. A chaos-rend-chaos nem is ismeretelméleti fogalompár már, de sokkal inkább egy -egy kalpán belüli szakasz energiáinak pulzálása.

22

Fel kell fedezni az *erő* ideát, mely az ideológia mögött, mint a maga fenomenológiája mögött áll. Az ideák a belső impulzusok, amik valójában dolgoznak, nem a dialektikai struktúrák.

A mai napig nem volt képes egyetlen filozófia sem valamit is nyújtani az érvelések világán kívül, amit idea erőként lehetett volna a materializmussal szembehelyezni. Valóban, olyan az ember vitális elemét felkeltő meggyőzősi hatóerő van jelen, amit a szellem nem képes többé felszítani. A dialektikus materializmusban a nyugati kultúra végső konzekvenciájáig eljutott belső szituációja áll előttünk. Ezért csak megismerő módon győzhető le, mely az emberi tapasztalást a köznapiságra, a prózaira, a pusztá létért való küzdelemre redukálja le.

Az ember a „csoport” állapotból az individualitás felé fejlődik. Hosszú útja a kollektivistikus társadalomból, aminek egyébként minden egyén tagjának érzi magát, nem a csoporttól való antik függőség, hanem a szabad ember relációja, ezért a társadalom csak akkor és annyiban valóságos, ha egymással tudatos és autonóm viszonyban álló individuumok alkotják. Amelyben helyzete nem nyáj természetű, de nem is vezetett, sőt nem demokratikus maszlagok, politikai választójog, pénz-mézesmadzag által befolyásolt.

A gondolat tapasztalásának végső értelme, hogy a gondolat tiszta állapotában, önmagában kerüljön tapasztalásra, saját lényének hordozójaként. És nem megkötötte fogalomban, vagy rendszerekben, amint azokról már szoltunk. Az igazi magánvaló az a gondolat, melyet mi eredetileg, lényünk legbelső hatóerejéből mozgatunk. Ma bárki képes tapasztalni önmagában, a saját gondolata eszenciáját, azonban ehhez akaratra van szükség. Az eszenciával történő összekapcsolódáshoz szüksége van, a *mindennemű tárgytól szabad gondolat birtoklására*, azaz minden fogalmi kötődéstől való előzetes megszabadulásra, és így áramolva hatni engedni a tudatba, a szabad, kötetlen gondolatot. Akkor az tiszta hatóerejében jelenik meg. Valójában a gondolat tanúsítja a szellemet, amennyiben a gondolat a tudat megfigyeletlen eleme, magát folyton tagadja, ugyanis azt gondolja, ami hozzá képest más. Így a gondolat önmagában nincs, azaz mindenképp előtt van, melyekre aztán vonatkozik. Tükrözött állapota, amint megnyilvánul szubjektív, azaz annak a gondolata, akinél feltűnik, ez a szubjektív jelleg azonban annak tudatával győzhető le, nevezetesen, hogy nem vindikálja magának a gondolatot. Ez ellenkezik az európai kultúrával, mely a gondolat kisajátítása, bár a filozófia amint erre az előzőekben gyakran utaltunk, figyelmeztet. A gondolat kozmikus, nemzetek előtti, és egyének feletti. Mégis az emberiség utóbbi tízezer éve, a gondolat kisajátításának történelme is. Az öntudatos akaratban az ember őseredeti elhatározó hatóerővel rendelkezik, fel tudja nyitni magában a bejárást az élet hatalmai felé, amik az eredetnél állnak. A szabad akarat aktusának köszönhetően képes az Ige hatóerejére, mely a kezdetnél van, melyet több előadásban ismertettünk. A *vanság* kinyilatkoztatásában. De képes az élet energiájának megsokszorozására is, amint az Androgin lét megértése által a nő-férfi kapcsolat befolyásoló tényezőjét, melyet keleten kundalininak hívnak, felébreszteni, és hatni engedni. Rudolf Steinernek egyik tanítása szerint, az amit az ember igazából elvesztett, nem a Logosz, hanem az Izisz Szófia, a belső asszony, -nőknél a belső férfi. A Logosz az öntudat halványan megszülető formája, az Androgin elem férfi polaritása, amint az előzőekben utaltunk rá, a szellemfilozófia mindezülig férfiakban jelent meg, női jellegű gondolkodás rendkívül gyér.

A gondolatban mozgást láttunk, amint a keletkezésében a kozmiktól a nemzeti karaktereken át az egyénhez érkezik. E mozgásban egyes elméletek tendenciát vélnek, melyet fejlődésnek

mondanak. E szerint létezik tehát, hogy a csoportok még kisebb egységekre, majd individuumokra esnek szét, ezzel mindenkit megérint a gondolat tiszta szelleme, s ennyiben a találkozás a Logoszal befejeződik. Az ember, mint olyan telítődik szellemmel, azaz visszaáll az a helyzet, melyet a Bibliai teremtéstörténet, a Logoszt devalváló, eredeti bűnnek mond el. *S akkor az ember büntelen lesz!*

Az ember méltóságának visszaállítása, a kultúra és a civilizáció megmentése, az értékek és a valódi testvériség helyreállítása, mind pusztá ideál marad, ha nem fogható fel az összhang, aminek titkát az emberpár tartja magánál. A pár kapcsolatában ugyanis a feledésbe merült őskép törekszik feléledni. Az emberpár eredeti összhangjának misztériuma az a vonatkoztatási pont, melyben az Androgin titkát magánál őrző, kettős égi elemet, az egység megkettőződésének misztériumáról van szó, ugyanis sejteni lehet, valójában abban az összefüggésben, amennyiben a vágyat, mint a gondolat elé tolakodó elemet felismerjük magunkban. Az Androgin hatóereje valójában jelen van még kettejük lelkeinek egységében, amidőn a lelkek egysége lazulóban van, kezdődik az ember valóságos leesése. Ha az ember megszűnik, a másik realitását észlelni, a másik univerzalitásának, vagyis általánosságának jellegét veszti el, s nőnek vagy férfinak látja. Ettől a pillanattól az emberpár kapcsolata az utódnemzésre redukálódik. Az eredeti Androgin elem kettéválását a gondolkodásnak az akarástól történő kettéválásaként lehet meglátni. A gondolkodás elválik a maga saját erejétől, a fogalomban tárgyszerű elemeket vesz fel, így lesz vágy, mely irányában a testiséget célozza meg, nevezetesen a nőt vagy a férfit.

Az ember eredeti története, egy olyan viszony misztériumaként lép fel, amit az ősi pár birtokol, és a következők folyamán a fizikai létezés során, mely kezdetének, a maga létezését is köszöni, elveszíti s mindezzel egy magasabb egység elvesztése is bekövetkezik. Az emberi élet ma is az eros hatóereje körül forog, mint olyan erő körül, mely a transzcendencia felé lép, ugyanakkor az érzéki világba merül. Így rögzítette értéként Freud is, nem látva a transzcendens mélységet, eltúlozva az érzékiség világát.

23

Elérkeztünk előadásorozatunk végéhez, és mint ilyenkor szokás összefoglaljuk az elmondottakat. Miért is van szükség, az élő gondolatra. Azért, hogy a gondolat termékét megszabadítsuk attól, amit a fogalomban az, már tartalmaz. Hiszen a fogalomban tárgyasulnak, materializálódnak a szellem, sosem tárgyasítható, tehát sosem megnevezhető energiái, bizonyos szempontok szerint. Ezeket a szempontokat, a filozófia, amely ezzel foglalkozik, - értelmezni tudja, és gyakran válaszolni is képes azokra. Nem mindig és nem mindenben, ezért létezik a filozófia mellett más olyan eszme-szellemrendszer, mely teozófiai módon közelíti meg a kérdéseket. Miért is vannak kérdések, és vannak-e egyáltalán? A mélyebb, és igazi meditációban megjelenő szellemfilozófia szerint nincsenek, hiszen a kérdés, a *nemtudásból* származik, melyet csak emberi lény tehet fel. A teremtésben ugyanis minden elrendezett, *vanságukban* léteznek a létezők! A miéltre, hogy ez és az minek van, miért miképpen működik, tulajdonképpen a vágy, a kíváncsiság, a megismerési szándék vezeti az embert. E kérdésekre a tudomány és a vallás egyszerre, a maga módján adja meg a választ, az Európai kultúrában, a kereszténységtől szétválva, és egymásellenségben, antagonisztikusan.

A gondolkodóknak el kellene jutni, hogy a teljes gondolatot gondolják, nem tükrözött, fogalomba merevített aspektusában, de intim mozgásában, amiből megszületik. A gondolat tiszta mozgása szerint gyakorolt koncentráció feladata ez, mely autonómia, önállóság és akarat a gondolat kezdeti nevelésére, ha a tárgyat nem célnak, hanem a gondolat megnyilatkoztatására szolgáló eszköznek tekintjük. Ez lenne a modern tudomány értelme is, nem egy tudományosság - quasi tudomány- mely végérvényesen kiküszöböli a gondolat első mozzanatát, s technológiába ragad.

A szellemfilozófia azonban látja, és értelmezi a viták, ellenszegülések okait, mindkét részről, és nem adva primátust. Hanem egy mélyebb ismeret, a transzcendentális ismeret kialakulása az egység reményében tanít, mondja el saját gondolatait.

Ezért ezeket a tanításokat összefoglalónak is tekinthetjük, az elmúlt több ezer év vitáira. Ugyanakkor nyitánynak is, egy újabb szellemtelítettebb korszak felé. Melyhez, az utakat kijelölték, nem egyszer ezekben a vitákban sűrítményszerűen már jelen is vannak, amint azokra többször igyekeztem rámutatni. Az ember sajátos állapota, koronként más és más elemet sűrít, ez népenként, nemzetenként is változhat. Ezek a sűrítmények szellemi vezetőikben mutatnak irányt, gyakran népek nemzetek felettivé válva. Azonban, nem egyszer ezek is, félreértve a bennük reinkarnálódott gondolatot, az emberi világban okot szolgáltatnak az egymásellenséghez, mely létezőnek létezővel szembeni bűne. E bűn sokáig terheli még, az emberi világot, olyan karakterisztikus tulajdonságokból táplálkozva, mely egyébként gyakorlatokban feloldható lenne. Másrészt ennek a bűnnek a felhasználásával, közösségek és nagyközösségek, hatalmat nyernek mások felett.

A szellemfilozófia nem egyszer, az emberi közösségektől elvonatkoztatva hozza létre gondolat-szerkezeteit, hogy működtessen. Kétségtelen, a nagy tömegekre kiható materializmus, mely nélkül a tömegek léte elképzelhetetlen, és emiatt létezése természetes, olyan erőket működtet, melyek az anyagba zártságot, a tapadásban véli felismerni. A *tapadás*, nem a tudás természetével függ össze, annak előtte van, az anyag szerkezeti része, kohéziója-azaz szeretet. Így ez a fogalom, a *szeretet* a világegyetem alkotó alapeleme, a legkisebb részecskék egymáshoz való kapcsolatának, kötődésének ezoterikus fogalma. E fogalom minden materializmusban, és a vele civakodó vallásban elhasználódik, általában a fogalmak kopásához vezet. Kiterjesztve más fogalmakra is, a kopó elhasznált fogalomrendszer, önmaga akarja, saját újraszületését is, azaz a beszéd feletti beszéd megnyilvánulását, melyet régebben némely prédikátor, most a költők, az új kor prédikátorai már tudnak. A fogalomban, a gondolat érzi magát rosszul, jelzi, nem az, amire a fogalom vonatkozik. Itt sajátosan ki kell emelni, gyönyörűséges magyar nyelvünk megőrzéséért érzett aggodalmunkat, első sorban az itt elmondott transzcendens irányultsága miatt. Másrészt azt is el kell mondani, hogy kopásának megakadályozására tett gondolat-kísérletünk, a pre-fogalomban, azaz a fogalom előtti gondolkodásban, a vizuális nagyobb szerepének növelése. Ez, mely ismét ma, épp a beszéd hatalmi túlsúlya, és első sorban a fecsegés jelleg előtérbe kerülése miatt, a művészetekbe szorult, ott megőrződött, hagyományozódott egy sajátos kifejezési karakterben. Mely nem az egyetlen jellege! Ugyanakkor a jelek rendszerei, az egyiptomi hieroglifáktól a kínai írás-piktúra sajátos eltérésében-azonosságában, a közlekedési jelzőtábláig egyértelműen mutatja, a vizualitás lehetőségeinek újólagos felismerését. Feltételezésünk szerint, a szakralitás, mely először jelben, nyomban közölte magát, terjed, árad, a képeken át az alakba, mely ott formaként, a dolgok tárgyszerű jellegeként rögzül, és fogalom lesz. Ez a fogalom az, mely megjárja, és közben elkoptatja a tartalmat, melyet a gondolat tiszta energiája hordoz. Hogy ismét visszatérjünk az Élő gondolathoz, mindezeket az utakat bejárva, annak *sűrűsödéseiben észlelhető állomásait* vettük figyelembe.

Irányultságunkban csak súrolva érintettünk olyan fogalmakat, melyek a gyakorlati ész megnyilvánulásai, politika, demokrácia, parlamentarizmus. Főként a miatt, mert a szellemfilozófia ezeket átmeneti, azaz időben rövidke szakaszokként megjelenő, néha jelentéktelen pontoknak gondolja.

Ugyancsak keveset időztünk olyan, nem egyszer a hamis tudat körébe sorolható állításoknál, melyek épp a fenti erőknek kellene, hogy céljaikat realizálják, azokat ütemezzék, felgyorsítsák, vagy lassítsák. Példaként, a túlzott anyagba süllyedést, vagy vele ellentétben, a fantázia képződményeinek elszaporodását említem. Ezek túlzottan aktualizálnák a gondolkodást, melyekbe az, mint hálóba a hal beleszorulhat. Meg kellett azonban említeni, azt a két diszciplínát, mely a szellemfilozófiai áradásnak gátja, - zsiliprendszereivel befolyásolni

igyekszik azt, nevezetesen az erre a célra kiképzett két, egymásból élő szakmát, a papot és a jogászt. Mindketten az adagolásnak, a megengedésnek, a gyeplőnek úgymond nagymesterei, feltételezve, és épp létezésükkel bizonyítva állításukat, azaz a nép, a tömeg - a nemzet kiskorúságát, önállótlanágát. Ugyanakkor cáfolva, és nem egyszer hazug módon ellengondolva a Krisztus személyében megjelenő, és a Pünkösöd élményben mindenkire kiáradó Isteni Gondviselést. Jelen írásnak alkotója tehát sokkal inkább híve az áradásnak, mely ha parttalannak is tűnik, a maga természetességében, a teremtő energiákat közli. Semmint ennek az emberi agyafúrtságának, mely felülbírálja a szakrális tanítást, -mely kiáradás- miközben azt mondja, kiosztja és felügyeli. Valóban, ez az egyik oka, a tudománnyal szembeni áskálódásnak is, ez az, mely megkülönbözteti az európai gondolkodást a kelettől, mely természetesen árad, ez az, mely Európa egyik nagy rákfenéje. Ez a Konstantin anyjának álmában megjelent idea tárgyiasítása és abszolútizációja.

Valójában el kell dönteni a szellemfilozófiának, az áramlása irányát? Az vajon a magasan szervezett individuumok által, vagy a tömeg által nyilvánul-e meg, s vajon a szellem útja, az e- melyet a vallások kinyilatkoztatásaiban látunk, a papi gyakorlatok során sajátítunk el, vagy bennünk lévő ő-s-állapot. Fontos kérdések és gondolatok, melyek a 21. század elején nemcsak negligálnak, már bevett normákat, pozíciókat és trendeket szüntetnek meg, de új utakat tudnak kijelölni. Ha a gondolkodó, az Isteni szemén keresztül látja, valamely lényt, akkor úgy véli, az boldog. Ha a pokolban látja újjászületni, úgy véli az kizárólag szenvedő. Ha a lényt az emberi világban látja születni, akkor véleménye az lesz, hogy az boldog is meg szenvedő is. Ha azonban az istenek között látja születni, állásfoglalása az lesz, hogy sem nem boldog, sem nem szenvedő, vagyis nincsenek földi, értelmezhető állapotai.

Ha azonban a gondolkodó saját szemén keresztül látja a világot, akkor kétféleképpen gondolkodhat, egyrészt a gondolkodás emberre jellemző, kauzális dialektikus módja szerint, mely többnyire materializmushoz vezet.

Másrészt, gondolkodhat a fent említett isteni szem tapasztalatainak felhasználásával, anélkül hogy magát istennek, a szemhez tartozónak képzelné, mely mintegy harmadik szemként, kiterjeszti benne a látás dimenzióit. Az előadásokkal ehhez akartunk hozzájárulni.

Budapesten, 2005 őszén.

Berkes András